

SLOVENSKI vestnik

Letnik XVI.

Celovec, petek, 24. november 1961

Štev. 47 (1019)

Nedeljske kmečkoborske volitve:

Naši kmetje so pokazali svojo zrelost

Diktatura Bauernbunda v agrarni politiki v deželi močno omajana —
Skupnost južnokoroških kmetov je pomnožila svoje glasove in mandate

Pri nedeljskih volitvah v kmečka zastopstva je Bauernbund (ÖVP) doživel očiten poraz. V občnem zboru Kmetijske zbornice za Koroško je dosegel le še 13 mandator in s tem izgubil dva mandata in eno podpredsedniško mesto. V odborih okrajnih kmečkih zbornic je zgubil nadaljnjih 8 mandator in s tem absolutno večino v Šmohorju, Beljaku, Velikovcu, Št. Vidu in v Feldkirchnu. Največji poraz pa je doživel v občinah južne Koroške.

Skupnost južnokoroških kmetov je pri nedeljskih volitvah dosegla zelo razveseljiv uspeh. Kljub močno povečanemu količniku ni le obdržala vseh svojih dosedanjih mandator in okrajnih kmečkih zbornicah, temveč je s porastom za 230 glasov ali 14,5 % te mandate močno utrdila in vidno povečala število mandator in krajevnih kmečkih odborih. Njen najvidnejši uspeh pa je prav v tem, da so ji zaupali glasove volilci v vseh okrajih Koroške. Ona ni dosegla te glasove po okrajih Šmohorju, Beljaku, Celovcu in Velikovcu, temveč je tudi v okrajih Kötschach, Feldkirchen, Spittal, Winklern, Št. Vid in Volšperk dosegla skupno 127 glasov.

Južnokoroške kmete bo v kmetijski zbornici zastopal Mirko Kumer, predsednik nadzornega odbora Slovenske kmečke zveze, v okrajnih kmečkih zbornicah pa: v Beljaku Lojze Trunk, predsednik upravnega odbora Slovenske kmečke zveze, v Celovcu Valentin Waldhauser in v Velikovcu Mirko Kumer in Ignac Domej.

Dokončni uradno potrjeni rezultati nedeljskih kmečkoborskih volitev bodo objavljeni šele pričekom prihodnjega tedna. Vendar že začasni pregled njihovega izida kaže, da Bauernbund s svojo „trdo govornico“ zgublja zaupanje koroških kmetov. Na njegov račun je pridobil na glasovih zlasti socialistični Arbeitsbauernbund. Čeprav se je število volilnih upravičencev pri teh volitvah povečalo od 32.638 na 37.949, to je 16,2 %, je mogel Bauernbund število svojih glasov povečati le za 5 %, dočim jih je Arbeitsbauernbund povečal za 29 %.

Volilna udeležba je bila v nedeljo boljše kot je bila leta 1956. Od oddanih glasov so dobili:

Kärntner Bauernbund	15.603
Freiheitliche Bauernschaft	6.005
Kärntner Arbeitsbauernbund	5.641
Skupnost južnokoroških kmetov	1.811

Uspeh skupnosti južnokoroških kmetov pri nedeljskih volitvah je zelo pomemben. Okrepjeno zastopstvo po krajevnih kmečkih odborih bo skupnosti omogočilo, da se bo v kmečkih zastopstvih lahko lotila intenzivnih prizadevanj za izpolnitev svojega volilnega programa ter zahtev in želja južnokoroških kmetov. Porast za 230 glasov pa je tudi najprimernejši odgovor krogom okoli Bauernbunda in ÖVP, ki so že v septembru po časopisih škodoželjno napovedovali, da nam bo pri teh volitvah „odplaval zadnji mandat v kmetijski zbornici“ ter so se v svoji neposredni volilni

Mali obmejni promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Ze leto in pol je med Avstrijo in Jugoslavijo v veljavi sporazum o malem obmejnem prometu, ki se je kljub silnim zaletavanjem nepopolnopravnih šovinistov v tem času zelo dobro uveljavil. Obmejno prebivalstvo v obeh sosednjih državah ugodnosti, ki jih nudi sporazum o malem obmejnem prometu, pridno izkorišča in je število mejnih prehodov doseglo že razveseljivo višino.

Na Bledu je te dni II. zasedanje mešane avstrijsko-jugoslovske komisije za mali obmejni promet, kjer razpravljajo o dosežanjem razvoju tega prometa med obema državama in o izkušnjah, ki so jih dobili v času, odkar velja tozadevni sporazum. Na temelju teh ugotovitev se bodo pogajali o nadaljnjih pripravah, namenjenih raznim olajšavam pri izvajanju določil sporazuma o malem obmejnem prometu. Avstrijsko delegacijo na zasedanju vodi svetnik v zunanjem ministrstvu dr. Karl Meiss, jugoslovska delegacija pa svetnik Državnega sekretariata za notranje zadeve Milan Jelovac.

agitaciji od človeka do človeka vrgli predvsem na naše vase, da bi jih pri teh volitvah „ponemčili“. To jim kakor v preteklosti tudi to pot ni uspelo.

Južnokoroški kmetje so jim dali ustrezen odgovor. Navzlic vsem vabam, blatenju in grožnjam smo svoj položaj v kmečkih zastopstvih utrdili. Ta uspeh je toliko pomembnejši, ker predstavlja naša skupnost sedaj klenu in trdno jedro bogatih izkušnih in dalekosežnih spoznanj. Naša skupnost predstavlja sedaj kmečko zastopstvo, ki se bo borilo za enakopravnost južnokoroških kmetov in za pomoč v naših prizadevanjih, da se izkopljemo iz zaostalosti, v katero so nas tlačili režimi preteklosti.

Okoli tega jedra pa se bo nedvomno zbiral vedno večji krog južnokoroškega kmečkovega ljudstva.

Izid nedeljskih volitev pa je južnokoroškemu kmetom veliko zadoščenje tudi še zaradi tega, ker je nastop Skupnosti južno-

Naser, Nehru in Tito v Kairu:

Vse napore za ohranitev miru

Ob koncu zadnjega tedna so se v Kairu sestali predsednik Združene arabske republike Naser, predsednik indijske vlade Nehru in predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito, trije vodilni državniki v okviru izvenblokovskih sil. Ponovno so potrdili odločnost svojih držav, borili se za ohranitev miru in rešitev mednarodnih vprašanj z miroljubnimi sredstvi.

Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno po končanih razgovorih, poudarja, da so trije državniki z zaskrbljenostjo ugotovili, da napetost v svetu še vedno traja in da se celo razširja na nova področja, vstevši oborožitev in obnovitev jedrskih poizkusov. Predstavniki treh izvenblokovskih držav so potrdili svojo odločnost, da osredotočijo svoje napore za ohranitev miru kot glavni cilj svoje zunanje politike in da okrepijo skupne napore in sodelovanje v interesu svetovnega miru in napredka človeštva. V zvezi s tem so poudarili nujnost splošne in popolne razorožitve in pozvali vse, ki se jih to tiče, da pospešijo sklenitev sporazuma o tem življenjsko važnem vprašanju.

Prav tako pa so Naser, Nehru in Tito na svojem sestanku z zadovoljstvom ugotovili, da so napore nevezanih držav prispevali k izboljšanju mednarodnega položaja na raz-

nih področjih in da ugled ter pomen politike izvenblokovskih držav v svetu stalno narašča.

Tudi mednarodna javnost je kairski sestanek spremljala z velikim zanimanjem in mu je svetovni tisk posvetil veliko pozornost ter je bilo ugotovljeno, da „so nevezane države koristne kot faktor ravnotežja sil in umirjanja duhov“.

Južna Tirolska ponovno pred OZN

Z uvodnimi izjavami avstrijskega zunanjega ministra Kreiskega in italijanskega zunanjega ministra Segnija se je prejšnji teden v posebnem političnem odboru Generalne skupščine OZN začela nova razprava o vprašanju Južne Tirolske. Oba predstavnika sta ponovila stališča svojih držav in ugotovila, da dosežanja dvostranske pogajanja niso privedla do rešitve problema. Hkrati je bila z obeh strani izražena pripravljenost, da se vprašanje Južne Tirolske predloži ustreznemu mednarodnemu forumu, po avstrijskem mnenju posebni mednarodni preiskovalni komisiji, po italijanskem stališču pa mednarodnemu sodišču v Haagu.

Medtem ko so bile izjave obeh ministrov podane v umirjenem tonu, je prišlo že v po-

nedeljski, ko se je začela formalna razprava o tem problemu, do prvih ostrin. Posebno stalni vodja italijanske delegacije v Združenih narodih Martino je zelo ostro reagiral na izjave ministra Kreiskega in Avstriji očital, da se izogiba rešitvi južnotirolskega vprašanja, zato pa zaostritev odnosov med obema državama stopnjuje celo do terorističnih atentatov.

Za debato o Južni Tirolski se je javilo skupno 34 govornikov, in sicer poleg Avstrije in Italije še predstavniki Argentine, Irana, Libanona, Malija, Paname, Peruja, Jemena, ZDA, Indonezije, Gane, Francije, Mehike, Indije, Jugoslavije, Grčije, Kolumbije, Filipinov, Cipra, Kambodže, Dahomeja, Čila, Anglije, Formoze, Afganistana, Liberije, Gvatemale, Brazilije, Turčije, Bolgarije, Španije, Pakistana in Urugvaja. Govorniki, ki so prišli do besede prve dni razprave, so se v glavnem izrekli za nadaljnja dvostranska pogajanja med Avstrijo in Italijo, za najboljši mednarodni forum pa smatrajo mednarodno sodišče v Haagu.

V zvezi s predlogom avstrijskega zunanjega ministra, da bi se s problemom bavil „gremij velikovodnih in častivrednih mož, ki bi se sestali zgolj za ta namen“, smo mnenja, da bi v tak gremij spadala v prvi vrsti Jugoslavija, ki ima dobre odnose z našo državo kakor z Italijo in ima svoje manjšine v obeh prizadejih državah ter manjšine tudi v svojih mejah in je zato brez dvoma z vsjo problematiko klasičnega srednjeevropskega manjšinskega vprašanja najboljše seznanjena. Zadnji razvoj razprave pred OZN pa kaže, da bo verjetno prodrla resolucija treh azijskih držav, ki predlagajo nadaljevanje dvostranskih pogajanj med Avstrijo in Italijo.

Ravno v dneh, ko se je v Združenih narodih začela razprava o Južni Tirolski in je italijanski predstavnik očital Avstriji, da vodi in plačuje teroristične atentatorje na Južnem Tirolskem, je prišlo na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih do novih aretacij ljudi, ki so osumljeni, da so posredno ali neposredno sodelovali pri dinamičnih atentatih v borcevski pokrajini.

Borba za narodnostne pravice

glavna naloga združene Slovenske prosvetne zveze v Italiji

Na združitvenem ustanovnem občnem zboru v Gorici zadnje nedelje je bil glasno sprejet sklep o združitvi slovenskih ljudsko-prosvetnih društev v Italiji, ki so bila doslej vključena v Slovensko prosvetno zvezo v Trstu, v Zvezo prosvetnih društev v Gorici in društvo „Ivan Trnko“ v Čedadu (Beneška Slovenija), v enofno Slovensko prosvetno zvezo. S tem so dobili Slovenci v Italiji močno in enofno kulturno-prosvetno organizacijo, ki je izraz neodoljivih potreb njihove narodne enotnosti mimo in proti vsem umetnim delitvam v tri skupine (Italija namreč umetno deli slovensko manjšino na tržaški, goriški in beneški del — op. ured.).

Na občnem zboru, ki se ga je udeležilo okoli 100 delegator iz vseh krajev, kjer žive Slovenci, ter zastopniki prosvetnih organizacij iz Slovenije, je bilo poudarjeno, da bo borba za narodnostne pravice vseh Slovencev v Italiji glavna naloga nove združene Slovenske prosvetne zveze, ki bo nadaljevala svoje narodno in ljudsko prosvetno delo med Slovenci v Italiji in hkrati stremela, da bi v teh naporih v čim krajšem času odpadle tudi tiste pregrade, ki so še vedno ovira za popolno enotnost zamejskih Slovencev mimo strankarskih in ideoloških razlik.

Celotni občni zbor je potekal v vzdušju globokega prepričanja, da je treba v organizacijsko in dejansko združenem delu napeti vse sile, da bodo prosvetna društva res postala učinkovite organizacije v borbi za narodne interese, da bodo v tej borbi združevali res vse Slovence v Italiji ne glede na njihovo prepričanje ali svetovno nazoroske poglede, predvsem pa, da bodo v njih odigrale mlade moči tisto nalogo, ki jo je mladina kot najborbenejši in najnaprednejši del naroda dolžna odigrati.

Jugoslavija ob svojem prazniku

V državnem grbu FLR Jugoslavije je zapisan datum 29. XI. 1943. To je dan, ki bo ostal v zgodovini Jugoslavije zapisan z zlatimi črkami...

Bilo je 29. novembra 1943. Po vsej Jugoslaviji so divjali hudi boji, ljudstvo je zgrabilo za orožje, da osvobodi svojo domovino izpod tujega nasilja...

S tem so bili tudi na ustavnem področju položeni temelji nove države in njene ljudsko demokratične oblasti, temelji, na katerih je v letih junaškega narodnoosvobodilnega boja zrasla nova Jugoslavija...

Od takrat praznujemo jugoslovanski narodni praznik, kot svoj največji praznik, kot zgodovinski dan, s katerega sklepajo, da je bila poudarjena predvsem njihova enotnost...

Stvarnost, ki je zrasla na temeljih, položena z zgodovinskimi sklepi zasedanja AVNOJ, pa se razvija dalje. Ta stvarnost tudi danes povezuje jugoslovanske narode v nerazdružljivo enotnost...

Močneje uveljavlja na mednarodnem torišču. Ob tej dinamiki, ki je vsestransko zajela življenje nove Jugoslavije, pomeni vsako leto novo obdobje v tem razvoju. Vsako leto se znova ocenjuje uspehi in se loči zrnje od plevela...

Pri vsem tem je človek pomaknjen v središče vsega dogajanja in je postal žarišče, iz katerega izhaja sleherni aktiviteta. In v tej dinamiki ustvarjanja so se pojavile nove človekove pravice, so se razvili novi družbeni odnosi...

Dejavnost proti neonacizmu v Avstriji

Avstrijsko odporiško gibanje je pred nedavnim sporočilo, da so v tem okviru konstituirali Delovno skupnost proti neonacizmu v Avstriji. Vedno močnejši pojav neonacističnih elementov v avstrijskem javnem življenju...

Potrebna je aktivnost proti vsaki vrsti neonacistične dejavnosti. Zbirati je treba dokaze in dokumentarne podlage in vpli-

75 ali 90 let avstrijskega kmetijskega zadružništva?

Avstrijsko kmetijsko kreditno zadružništvo slavi letos 75-letnico svojega obstoja. Dne 26. novembra 1885 je poslanec dr. Josef Ritter Mitscha predložil nižjeavstrijskemu deželnemu zboru od 8 poslancev podpisano zahtevo po ustanovitvi hranilnic in posojilnic...

Koroški Slovenci smo imeli hranilnice in posojilnice že prej. Prva je bila ustanovljena 5. septembra 1872 v Št. Jakobu v Rožu. Ta "posojilnica Št. Jakobska v Rožu" je bila ustanovljena pol leta prej...

"Posojilnici Št. Jakobski v Rožu" je 14. februarja 1886 sledila Hranilnica in posojilnica v Ločah, 28. decembra 1888 Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku, 31. 1. 1889 Hranilnica in posojilnica v Dječkah, 16. maja 1889 Hranilnica in posojilnica v Celovcu in 14. julija 1889 Hranilnica in posojilnica v Glinjah itd..

Danes je zadružna ideja, ki sta jo pred 90 in 100 leti pričela širiti v nemškem svetu Raifeisen, med Slovenci pa dr. Vošnjak, zajela ves svet. Vloge in posojila hranilnic in posojilnic gredo v vsaki državi v milijarde vrednosti, iz preprostih kmečkih posojilnic so nastali trdni denarni zavodi, ki poslujejo dnevno in koristijo stotičim svojim članom...

Kakor kaže zgodovina, smo v mejah naše države koroški Slovenci za to plemenito idejo pred 90 leti položili prve temelje. Pravično bi bilo, da bi zadružniki naroda soseda, ki slavijo letos 75-letnico svojega kreditnega zadružništva, ne pozabili, da bo prihodnje leto minilo 90 let, odkar je bila "Posojilnica Št. Jakobska v Rožu" ustanovljena kot prva kreditna zadruga v naši državi.

Obsodbo Eichmanna pričakujejo še meseca decembra

Clani jeruzalemskega sodišča so dokončali obsežno tri sto strani dolgo sodbo proti bivšemu SS- oficirju Eichmannu in jo bodo zdaj prevajali še prevedli iz hebrejščine v angleščino, francoščino in nemščino. Dobro obveščeni krogi domnevajo, da bo sodišče začelo zasedati že v prvi polovici decembra...

no obsojen šele aprila prihodnjega leta.

Sedaj Eichmann vztrajno piše svoje spomine in je že končal tretji zvezek. Pravi, da še ni zadovoljen in da namerava napisati še druge zvezke. Eichmann posveča večino dneva temu delu, ki ga opravlja kot tipičen birokrat...

Njegovo obnašanje vzbuja odpor pri vseh stražarjih, ki izjavljajo, da Eichmann ne kaže najmanjših znakov kesanja za zločine, ki jih je zagrešil v času nacizma.

Ugledne izraelske osebnosti v Jeruzalemu, Haifi in Tel Avivu so pred nedavnim prejete grozilna pisma, v katerih se grozi z represalijami za slučaj, da bi bil Eichmann obesen. Izraelska policija je sporočila, da je ta pisma poslal neki »turist«.

Napredek motorizacije v Sloveniji . . .

V LR Sloveniji je registriranih 55.000 motornih vozil, kar pomeni, da pride na vsake 26 prebivalcev po eno motorno vozilo. V številu motornih vozil se je Slovenija naglo približala ravni motorizacije v naprednih evropskih deželah.

. . . v Avstriji in drugod

Motorizacija v Avstriji se sedaj razvija nekoliko počasneje. V prvem polletju 1958 so registrirali 32.555 novih osebnih avtomobilov, to je bilo za 3420 avtomobilov več, kakor v prvem polletju v letu poprej.

Podoben pojav pa ni le pri nas, temveč tudi drugod. V Ameriki so ta pojav zaznamovali že pred dvema letoma in v Zahodni Evropi pred enim letom. Z izjemo Zahodne Nemčije so morale dežele z visoko proizvodnjo avtomobilov vzeti na znanje tudi upadajočo izvozno tendenco.

Kazni iz prestopkov prometnega reda v državno blagajno

V državnem proračunu pričakujejo tudi za prihodnje leto znatne dohodke iz denarnih kazni zaradi prestopkov cestno-prometnega reda. To predvidevajo tudi v proračunu za leto 1962. Dočim je ta postavka za tekoče leto znašala v proračunu 5,8 milijona šilingov, so jo za leto 1962 postavili na 9,8 milijona šilingov.

vati na javno mnenje s tiskom, predavanji in drugimi primernimi sredstvi. Predvsem pa je treba mladino seznanjati z nacistično preteklostjo ter ji temeljito pojasnjevati zle posledice ponovne obnove nacistične miseselnosti.

Prva prireditev v okviru Delovne skupnosti proti neonacizmu v Avstriji je bila v sredo, 22. 1. m., na Dunaju, na kateri je govoril dr. Albert Massiczek k vprašanju: Ali obstoja neonacistična nevarnost?

BONN. — V Münstru se je prejšnji teden začela rodna obravnava proti trem bivšim zdravnikom v nacističnem koncentracijskem taborišču Sachsenhausen. Na zatočni klopi so dr. Heinz Baumkötter, dr. Alois Gaberle in dr. Otto Adam. Obtoženi so, da so sodelovali pri množični likvidaciji jetnikov v omejenem taborišču med zadnjo vojno.

TUNIS. — Tunizijski predsednik Burgiba je izjavil, da je umik francoskih sil iz Bizerte osnovni pogaj neodvisnosti Tunizije. Dejal je, da se bo boj za neodvisnost nadaljeval in ne bo prenehal, dokler vse tunizijsko ozemlje in gospodarstvo ne bosta rešena spon kolonialnega režima.

NEW YORK. — Vprašanje Konga se vedno zaposluje Organizacijo združenih narodov. Pred dnevi je bila v Varnostnem svetu nova debata, posvečena kongski krizi, ki jo je povzročila odcepitev Katanga. Varnostni svet je razpravljal o predlogu resolucije, ki so jo predlagali predstavniki Čelone, Librije in Združene arabske republike in katera so

zavzema za odločne ukrepe OZN — če bi bilo potrebno, tudi z oboroženo silo — proti dejavnosti teh njih najemnikov v Katangi.

LJUBLJANA. — Na seji izvršnih odborov Zveze borcev NOV Slovenije, Zveze vojaških vojn invalidov Slovenije in Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev Slovenije so razpravljali o pripravah za združitve vseh treh organizacij v Zvezo združenj borcev NOV Slovenije, kakor je bila teka združitve izvedena že v državnem okviru. Republiško skupščino, ki naj bi sklenila tako združitve, bodo verjetno sklicali v aprilu ali v maju 1962.

DEN HAAG. — V Haagu bo jutri zaključena mednarodni zbor, posvečen posledicam izgovin in internacije. Tega zbora, ki ga je organizirala Svetovna federacija bivših borcev, se udeležuje mnoga ugledna znanstvenikov in medicinskih strokovnjakov iz več dežel Afrike, Azije, Amerike in Evrope.

PARIZ. — Na petdnevnem zasedanju parlamentarnih odborov Atlantске zveze so sprejeli 15 resolucij, ki med drugim zahtevajo od zahodnih zaveznikov, da ohranijo »čvrsto stabilnost« v Berlinu, da zgrade močne vojaške sile NATO v centralni Evropi, opremljene z jedrskim in klasičnim orožjem in da koordinirajo svoje trgovinske politike, da bi začele svoje koristiti. Resolucije priporočajo okrepitev zahodne propagande po radiu, televiziji in drugih sredstvih v vzhodnoevropskih deželah.

BEOGRAD. — Centralni odbor jugoslovanskega Rdečega križa je poslal Mednarodnemu odboru Rdečega križa v Ženevi brzojavko v zvezi z dogodki v francoskih zaporih, kjer na desetisoče alžirskih borcev nadaljuje gladovno stavko iz protesta proti nečloveškemu ravnanju francoske policije. Jugoslovanski rdeči križ je med prvimi na svetu zahteval od mednarodnega organa, naj neulegoma sproži nepristranski akcijo za uporabo 3. člena ženevskih konvencij, ki nalagajo podpisnicam odnosno v tem primeru francoski vladi humano ravnanje, spoštovanje osebnega dostojanstva, začelo življenj in telesne nedotakljivosti jetnikov, ranjencev, bolnikov in civilistov.

BECEN. — V noči od nedelje na ponedeljek je prišlo na Južnem Tirolskem do novih dinamičnih atentatov, pri katerih je bil prekinjen električni daljnovid v bližini ceste Bocen-Meran. Na kraju atentata je policija našla večje število letakov tako imenovanega »osvobodilnega odbora za Južno Tirolsko«. Na letaku je pisalo, da bo odbor z nadaljnjimi akcijami že čaka, da vidi, če bo Italija med južnotirolsko debato v Združenih narodih pokazala pripravljenost za popuščanje.

RIM. — Centralni statistični urad je objavil prve podatke o popisu prebivalstva. Po teh začetnih podatkih je bilo 15. oktobra letos v Italiji 50.463.726 prebivalcev. V primerjavi s popisom leta 1951 se je število prebivalcev povečalo za 2.948.225 oseb ali 6,2 odstotka. Stanovanj so v Italiji našli 14.071.656, ki so imela skupno 46.938.300 sob. Torej se je število stanovanj v zadnjih desetih letih povečalo za 23,3 %, število sob pa za 25,7 %. Pri popisu industrije in trgovine so ugotovili 1.732.759 podjetij (15,2 % porastka v desetih letih).

LJUBLJANA. — Z največjimi častmi in ob navzočnosti uglednih jugoslovanskih osebnosti so v Ljubljani pokopali prvaka jugoslovanske sodobne kirurgije akademika prof. dr. Božidara Lavriča. Na grab pokojnega Lavriča so bili položeni številni venči, med njimi tudi venec predsednika republike maršala Tita.

WASHINGTON. — V ponedeljek so se v Belu hiši začeli razgovori med ameriškim predsednikom Kennedyjem in zahodnonemškim kanclerjem Adenauerjem. Od teh razgovorov pričakujejo, da bo uspelo izgladiti naprotja med zahodnimi velešilnimi predvsem v nemškem vprašanju. Adenauer je bil že večkrat na obisku v Ameriki, vendar so ga tokrat sprejeli s precejšnjo skepso, ker ne morejo mimo dejstva, da njegov vpliv v Zahodni Nemčiji močno upada. Poleg tega se je Adenauer zameril s svojimi izjavami pred odhodom v Ameriko, kjer je med drugim zahteval, da se članicam NATO dovolijo uporaba atomskega orožja brez predhodnega odobrenja Amerike.

Vzgoja k redu

Ce odpremo številko kakršnega koli časopisa, beremo dan za dnevom v udarnih besedah o najrazličnejših zločinah, prometnih in delovnih nesrečah ter raznih drugih katastrofah. V poročilih iz velikega sveta beremo o homatijah in nemiru na Zahodu in Vzhodu, kakor da bi manjkalo ljudem vsake razsodnosti in se vsiljuje vprašanje, ali nekaj ni v redu.

Zimski čas, dolgi večeri in dolge noči, ko delo ni tako prenapeto ter morda le vzame kdo tudi dopust od motornega kolesa in avtomobila, je primeren, da se nekoliko poglobimo vase in razmišljamo, če je morda vsaj v malem mogoče preprečiti in omejiti različne nevarnosti v življenju. Močan pogoj za obvladanje mnogih grozečih sil z vsemi hudimi posledicami je samopremagovanje, kajti »samega sebe premagati je največja zmaga«. Vse vprašanje o pogosto nepotrebnih in neprijetnih pripetljivostih v človeškem občestvu, ves nemir in nered v svetu izvira od človeka samega in njegove pomanjkljive vzgoje k redu. Če opazujemo prirodo, moramo občudovati veliki zakon red, ki se odvija z računsko natančnostjo. Temeljni zakon narave je red, tudi v primerih, ko ljudje mislijo, da se odpravljajo netočnosti, se morejo izračunati presledki gotovih pojavov v skoraj enakih časovnih obdobjih. Temeljni ukaz vsega življenja je red in temu se mora podvreči tudi človek.

Na red je treba navajati že otroka v rani mladosti, na red pri prehrani, spanju, učenju in igranju. Načelo staršev in vzgojiteljev mora biti: Najprej dolžnosti, potem šele razvedrilo! Če se otrok resnega časovnega reda navadi, potem mu učni načrt in izpolnjevanje malih dolžnosti ni muka, temveč se bo po izvedenih dolžnostih sproščeno lahko posvetil primernemu razvedrilo in igranju. Po vztrajnem navajanju na časovni red se otrok razvija tudi v močan značaj ter se navadi na red za vse poznejše življenje.

Redoljubnost in močan značaj daje dorajščajoči mladini močno oporo pri poklicnem življenju. Navajen je na disciplino in red, kar je potrebno in se zahteva v vseh poklicih, posebno še, kjer gre za varnost lastnega zdravja in življenje ter zdravja in življenja soljudi, kakor na primer v prometu na cestah in železniških progah. Delavec, ki mu je prešel smisel za red v mladih letih takorekoč v kri, izpolnjuje svoje čisto odgovorne dolžnosti veliko lažje, kakor oni, ki mu je redoljubnost postranska zadeva ali pa reda sploh ne pozna.

Smisel za red lajša poklicno dejavnost in približi človeku veliko nevarnosti, jeze in neprijetnega omalovaževanja.

Toda, zelo veliko in koristno vlogo igra reden človek tudi v zasebnem življenju, ker ljudje so vezani eden na drugega. Nereden človek dela zmešnjavo, človeka pa, ki ljubi red, spoštujejo povsod in vsi. Koliko je vredno, če se je mogoče na kakšnega človeka zaneseti, takega človeka imajo ljudje radi ter mu zaupajo tudi odgovorna javna mesta. Podoba rednega človeka sodimo že po zunanji negi, obleki in obnašanju. Po zunanji negovanosti človeka sklepamo tudi na njegovo lepoto in uravnoteženost, seveda se tukaj tudi lahko motimo, kajti tudi zelo polikani ljudje lahko nosijo v sebi asocialne in zločinske nagone. Povečini pa smatramo človeka po čedni nepretirano negovani zunanjosti tudi kot dober značaj, nasprotno pa sodimo po zunanjem neredu na nered v notranjosti, na zmešnjavo občutkov in nebrzdane strasti. Neredni ljudje se ne morejo obvladati, so nepreračunljivi ter jih redoljubni soljudje že nagonsko odklanjajo.

Od notranjega in zunanjega nereda, skratka omalovaženja vsakega reda, pa pot do zločinskih dejanj ni več dolga. Če pri sodnih obravnavah beremo o stranpoteh najrazličnejših slojev ljudi, tudi o takih, ki bi jim prepovedanih dejanj skoraj ne mogli pripisati, najdemo pri vseh takih pri skrbnejši preiskavi, da so se dogajale pri večini teh hude napake pri vzgoji, čeprav so jim posredovali različno znanje, oblike vedenja, pustili pa so jih rasti v vzdušju nereda. Zgubili oziroma niso si osvojili notranje trdnosti ter so podlegli trenutnim občutkom in strastem, to se pravi, zašli so tudi z redne poti življenja.

Red je brez dvoma dragocenega pomena za vsakega posameznika, v družini in med soprotniki življenja. Kako prijetno je, če je v družinski celici red med družinskimi člani samimi, red v kuhinji, stanovanjski sobi in spalnici ter v hlevu, štrambah in vsepovsod. Poznam družino z več otroki, kjer vedno nekaj iščejo, ko nikdar nobeden ne ve, kam je dele obleke, orodje ali druge potrebščine založil in ko bi jih morali vzeti v roko, je treba napraviti iskalno akcijo; poznam pa tudi družine, kjer odlagajo vsako stvar na pravo in določeno mesto ter jo ob potrebi tudi lahko najdejo brez izgube časa in godrnjanja.

Red v sebi, red v okolici, pravičen red v socialnem življenju, v državi in med narodi je dobričina, ki jo naj goji vzgoja v družini, šoli in organizirani prosveti.

po naši zemlji

Izzivalno obnašanje orožnika na Obirskem

Predsednik Zveze koroških partizanov se je ob koncu oktobra mudil s svojo ženo tudi na Obirskem, ko je za organizacijo polagal vence na grobove borcev partizanov, na zadnja počivališča onih, ki so žrtvovali svoje najdražje, srčno kr' in življenje za uničenje nacistične strahovlade, polne grozot in nasilja, spremljano s krvjo in solzami. Partizanski borci so doprinesli svoj dragoceni delež tudi k zopetni vzpostavitvi neodvisne demokratične republike Avstrije.

Primer, ki sta ga predsednik Zveze koroških partizanov in njegova žena doživela na Obirskem, pa je podoba, da se žal nekateri orožniki, ki bi morali biti čuvarji demokracije naše republike, še vedno niso povzpeli iz ozračja miselnosti temne preteklosti najgrozotnejših časov, ki jih je nacizem prinesel tudi v naše kraje in nad naše ljudstvo.

Predsednik ZKP in njegova žena sta se na Obirskem pomudila v gostilni Stroček. Ko sta hotela zapustiti gostinski prostor, jima je stopil nasproti neki moški, očividno napit, ter jima zabranil izhod. Z grozečim tonom je predsednika vprašal, če je on Prušnik. Komu je le-ta odgovoril, da je in ga vprašal kaj da hoče, je on dobesedno dejal: Zadnji čas je, da gresta, jaz sem Haderlap, ona dva pa sta Piškernka« in pokazal na prav tako neznan mlaiša moška, ki sta bila tudi vidno pijana. Na Prušnikovo pripombo: »Kaj torej?« je Haderlap grozljivo izbruhnil: »Še vprašujete?« Šele po nekaj času je imenovani

pustil predsednika ZKP in njegovo ženo, da sta mogla iti svojo pot naprej. Oba, Prušnik in njegova žena, sta izjavila, da sta se čutila ob izzvalnem nastopu zares ogrožena.

Drugi dan se je predsednik ZKP v isti gostilni zanimal, kdo naj bi bil ta človek, ki se je tako nasilno obnašal. Na njegovo veliko začudenje mu je gostilničarka povedala, da ta moški ni bil nihče drugi kot orožniški uradnik Karel Haderlap, domačin iz Obirske in se ta čas nahaja doma v bolniškem stanju.

Predsednik Zveze koroških partizanov je lastnik izkaznice po § 4 zakona o oskrbi žrtev ter je sam 50-odstotni invalid. Zvedel je tudi, da se je prav isti orožnik Karel Haderlap obregal tudi ob druge lastnike izkaznice § 4, med drugimi nad Katarino Schläf iz Obirske, vdovo po v kaznilnici Karлуу pri Grazu pokončanem antifašistu, kakor tudi nad Angelo Lessiak, Strožekovo gostilničarko na Obirskem. Znano je tudi, da je bil Haderlap funkcionar nacistične HJ, toda v poznejših letih bi se bil lahko spametoval.

Takšen način obnašanja in nastrojstva ne more utrezati nalogi in duhu kakšnega žandarmerijskega uradnika v Avstriji ter škoduje ugledu države ter tudi ugledu objektivnih in ustreznih organov varnostne oblasti.

Prizadeta sta vložila pritožbo proti obnašanju orožnika Haderlapa na deželno žandarmerijsko poveljstvo, prepis pritožbe pa poslala tudi deželnemu glavarju.

Internat za tečaje v kmetijski tehniki

Prejšnji teden so v Celovcu izročili svojemu namenu internatsko poslopje izobrazovališča za kmetijsko tehniko. Na proslavi so bili navzoči zastopniki zveznega ministristva za kmetijsko in gozdno gospodarstvo, koroške deželne vlade, zastopniki kmetijskega in gozdnega gospodarstva na Koroškem in drugih javnih ustanov.

Izobrazovališče za kmetijsko tehniko je kmetijska zbornica odprla že pred tremi leti, vendar takrat še brez internata. V teh treh letih je avstrijsko kmetijstvo izdalo nadaljnjih 6 milijard šilingov za obratno mehanizacijo. Gonilna sila za ogromno mehanizacijo za kar kmetijstvo investira ogromne vsote, je stremenje kmetijstva po obratni racionalizaciji ter vedno upadajoče število kmečkih delavcev. Leta 1960 je 14.000 ljudi zapustilo kmečko delo ter se posvetilo drugim poklicem, od leta 1937 pa je kmetijsko delo zapustilo 145.000 tujih delovnih

moči, kar pomeni 51 odstotkov vseh zaposlenih. Mehanizacija pa je na Koroškem naraščala sledeče: traktorji leta 1945 500, leta 1961 6.500; električni motorji leta 1945 10.000, leta 1961 30.000; motorne kosilnice leta 1945 280, leta 1961 5.500.

Vsled tega je razumljivo, da je treba kmetijski naraščaj razen druge strokovne izobrazbe poučevali tudi v kmetijski tehniki. V treh letih obstoja je bilo na tem učnem zavodu 61 tečajev, ki se jih je udeležilo 1900 tečajnikov. Tečaji trajajo po širirajst dni, kjer udeležence poučujejo teoretično, še bolj pa praktično.

V novi zgradbi internatskega poslopja je prostora za 80 udeležencev tečajev.

Delovni trg na Koroškem

Dne 15. novembra je bilo pri koroških delovnih uradih prijavljenih 5888 brezposelnih, med temi 1467 moških in 4421 ženskih delojemalcev. V prvi polovici novembra je število brezposelnih naraslo za 1384 oseb, med temi je bilo 210 moških in 1174 žensk. Največ brezposelnih je iz poklicev gostinske obrti in kmetijstva. V primeri z istim časom lani je letos število brezposelnih za 432 oseb manjše. Dne 31. oktobra letos so zaznamovali na Koroškem 142.540 zavarovanih delojemalcev, med temi 100.783 moških in 41.667 žensk. V primeri z istim časom prejšnje leto je bilo letos stanje zavarovanih delojemalcev za 2445 oseb višje.

Dva požara — velika škoda

V torek sta pustošila dva požara, ki sta povzročila ogromno škodo.

Šele lani pomladi je velik požar povzročil pri tvrdki Katz & Klump na Brnci milijonsko škodo. V noči od ponedeljka na torek pa je v tem podjetju spet nastal ogenj, ki je uničil večji del obratnih naprav.

Ogenj je okoli dveh ponoči zapazil strojevodja lokomotive. Z dolgotrajnim signalom je dal alarm. Nemudoma so obvestili tudi požarne brambe v vsej okolici. Gasilne akcije pod vodstvom deželne požarne brambne komandanta Moraka so se udeležili gasilci požarnih bramb tvrdke Katz & Klump, Brnce, Podkloštra, Ziljice, Beljaka, Malošč, Štebna in še nekaterih drugih. Gasilcem je uspelo, da so obvarovali zaloge nakopičene-ga lesa, vendar žagarska hala z vsemi stroji je popolnoma zgorela. V zgodnjih jutranjih urah je združenim gasilcem uspelo tako daleč, da so bili sosednji objekti izven nevarnosti. Požarno škodo cenijo na ogromno vsoto 2,5 milijona šilingov. —

Bilčovs

V začetku novembra so zvonovi naše cerkve dvakrat zaporedoma vzbujali pozornost v okolici: komu spet zvonijo? Kmalu se je sl'žala žalostna vest, da sta umrli dva spoštovana moža, ki sta zapustila svoje domove še v vse prerani življenjski dobi.

Prvi je preminul Štefan Es l, star 63 let. Pokojni se je vse svoje življenje preživljal kot delavec. S svojimi rokami in z mnogimi žulji je pomagal na raznih kmetijah obdelovati zemljo, kjer je s svojim delom služil sebi kruh in z njim pomagal preskrbovati tudi kmetovo družino. Štefan je bil marljiv in priden človek, ki se ni strašil in branil tudi najtežjega dela. Pozneje je sebe in družino preživljal z zaslužkom kot gozdni delavec, v zadnjih letih pa je bil kot pomožni delavec zaposlen pri cestnih gradnjah na Koroškem, Štajerskem in nazadnje na severni meji naše države na Nižjem Avstrijskem blizu Češkoslovaške. Tam si je nakopal neozdravljivo bolezen, ki ji je pred nedavnim tudi podlegel.

Pokojni Štefan je bil zaveden član naše slovenske narodne družine na Koroškem, med drugim je bil tudi zvest naročnik in bralec našega lista Slovenskega vestnika. Pogrebni svečanosti se je udeležilo številno žalnih gostov, pesem slovenskih žalostink pa mu je zadonela v slovo.

Drugi je omahnil pod težo svojih trudopolnih dni kmet in gospodar Jakob Boštijančič, p. d. Baštij v Branči vasi. Delaven kot je bil, se je po svojih močeh prizadeval obdržati kmetijo svojim naslednikom ter jo tudi modernizirati. Razen vsega svojega obilnega dela je bil pokojni Boštijančič velik prijatelj naše domače slovenske pesmi. Pel je v našem zboru doma ter se pod vodstvom našega Pavleta Kernjaka udeležil tudi več pevskih gostovanj po sosedni Jugoslaviji. V našem društvenem zboru je začel sodelovati že kot šolar in temu je ostal zvest vse dni življenja. Svoj čas je bil tudi predsednik našega slovenskega prosvetnega društva. V razburkanih dneh v prejšnjih letih, ki so šla preko naše zemlje, ga je val življenja vrgel sem in tja, vedno pa je ostal zvest svoji materini govoric, ki jo je hranil in čuval kot svoj domači jezik ter pesmi našega rodu. Slovenska pesem ga je spremljala tudi na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

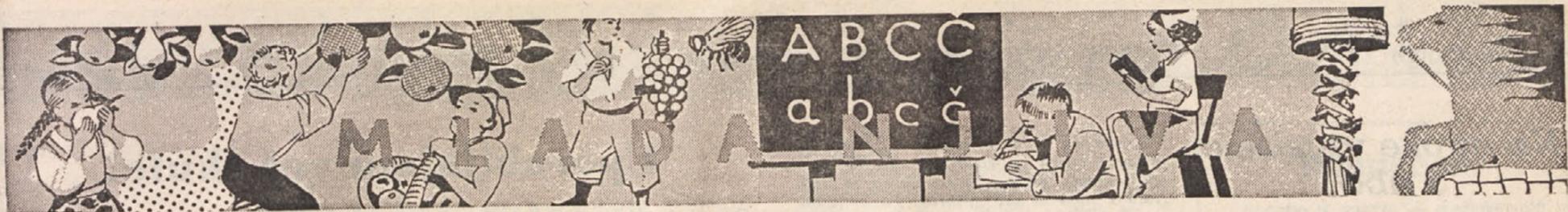
Obema rajnima naj bo lahka domača gruda, pod katero naj počivata v miru! Vsem žalujočim svojcem pa izrekamo naše srčno sožalje.

Gradbena dela domačim podjetnikom

Referent za gradnjo cest pri koroški deželni vladi je s pristankom ministristva za trgovino in obnovo podelil domačim podjetnikom gradbena dela za vodno preskrbovalno napravo v Borovljah za 5. in 6. gradbeni del ter za vodno preskrbovalno napravo v Bilčovsu.

KOLENDAR

Petek, 24. november: Janez
Sobota, 25. november: Katarina
Nedelja, 26. november: Konrad
Ponedeljek, 27. november: Virgilij
Torek, 28. november: Gregorij
Sreda, 29. november: Saturnin
Četrtek, 30. november: Andrej

Skrb in smrt

Že v davnih časih smrt je kot danes po svetu hodila, pa se pri skrbi ustavila je, da bi še njo umorila.

Skrb ji pravi: grem rada s teboj al' strašna žeja me muči, prosim, bodi dobra tako kozarec mi vode natoči:

Smrt vzela posodico je, da skrbi bi vode zajela, a na nesrečo pri studencu se je v mrežo nastavljeno ujela.

Smrt je ponižno tedaj skrbel za milost prosila. Skrb pravi: takoj izpustila te bom, če me ne boš nikdar umorila.

Še danes smrt po svetu hodi, tu in tam koga umori, le skrbi od nekodaj je živela in še sedaj živi.

Taščica JE PRILETELA

Ko je zapadel prvi sneg, je priletelo na naše dvoršče mnogo lačnih ptičkov. Na več je bilo vrabcev in ščinkavcev, ki so se kmalu tako udomačili, da so kar skupaj s kurami zobali. Kdaj pa kdaj je priskakljala k lačni jati tudi taščica, drobna ptičica s s'vorjavi mi perutmi in rdečo lico na trebuščku. Bila je prav tako lačna kakor drugi ptički, toda med nje si ni upala, ker se je bala prepirljivih vrabcev, ki so hoteli pozobati najlepše zrnje in so bili vedno pripravljeno na pretep.

Nekega dne, ko so bila večna vrata na stečaj odprta, sem nenadoma zaslišal nad seboj ptičje frfovanje. Pod stropom je letala taščica in plašno gledala vame, kakor da bi hotela reči: »Si tudi ti poreden kakor tisti klepetavi vrabci na dvorišču? Lej, lačna sem, pa ne pustijo, da bi se do s'tega najedla!«

Odprl sem vrata, ki držjo v sobo — in glej, taščica je brž zletela skoznje. Nekaj časa je frfotala križem krašem po sobi in si radovedno ogledovala moje bratce in sestrice, ki so se grelji na peči, nato pa je sedla na luč, ki je visela izpod stropa.

»Taščica bo moja,« je zavpil Ludvik.
»Ne, moja bo,« se je zadrli Jože.

»Nikar se ne pripravajte,« sem jim dejal. »Taščica ne bo ne moja ne tvoja, ampak naša. Seveda — če bo hotela ostati pri nas.«

Prinesli smo kaše iz kuhinje in jo natresli na mizo. Taščica je milo gledala vabljivo jed, pa si ni upala zleteti dol, ker se nas je bala. Kdo se ne bi bal, če ga vsi tako radovedno gledajo!

»Kako ima lep trebušček!«

»In kako drobčkan je njen rumeni kljunček!«

Tako smo se pogovarjali, ko smo jo gledali, dokler ni prišla v sobo mamica in dejala: Dokler boste vsi kričali vanjo, si gotovo ne bo upala zleteti na mizo in zobati kašo. Zato pa vsi na peč! Tam sedite pa tiho bodite, če hočete, da bo taščica ostala pri nas.«

Ubogali smo — in glej! Komaj smo se zgnetli na peč, že je taščica sfrfotala na mizo in začela zobati rumeno kašo. Mi pa smo tiho sedeli in gledali, dokler ni vsega pozobala.

Taščica se nas je čedalje manj bala. Seveda smo pazili, da ni bila nikoli lačna. Na okno smo ji postavili deščico, ki je bila »njena pogrnjena miza«: vsak dopoldan in popoldan smo natresli nanjo prosa in zdrobljenih ostankov mesa, ki so šli taščici še posebej v slast.

Nekega dne, ko so sijali skoz okno žarki svetlega zimskega sonca, je taščica začela peti. Čiv, čiv, čivčiv... Tako prijetno je čebljala, kakor da se nam zahvaljuje, ker smo jo v hudi zimi vzeli pod streho. In potem nas je vsak dan razveseljevala s svojim petjem. Tako se je udomačila pri nas, da nam je sedala na rame in na roke. Vsi smo jo imeli radi in smo mislili, da bo ostala za vselej pri nas.

Potem pa je prišla pomlad. Taščica je čedalje pogosteje letala okrog oken, ne da bi se zmenila za nas. Toplo sonce jo je vabilo v naravo. Začeli smo paziti, da nam ne bi ušla.

Nekoč pa je teta Mica pustila hišna in večna vrata na stečaj odprta (še zdaj ne vem, ali za nalašč, ali zato, ker je bila stara in pozabljiva). Taščica je brž sfrfotala v vežo, od tam pa skoz večna vrata ven. Zletela je v pomlad, v svobodo.

Nekaj časa smo bili vsi jezni na teto Mico, potem pa smo rekli: — Saj bi nam taščica tako in tako nekoč ušla; morda pa bi ji mi sami odprli vrata, ko bi videli, kako žalostno gleda v zeleno pomlad. Saj si vsako živo bitje želi sonca, pomladi in svobode.

Volčja obljuba

Plazil se je volk k čredi in zašel v past. Naj je bil še tako močan in zvif, iz pasti ni mogel. Legel je in začel tuliti.

Drugo jutro je volka v pasti našel lovec, dvignil puško in pomeril vanj. Zajok volk in prosil:

„Da, krv sem... Zaslužil sem kazno! Toda, nikar me ne ubijaj, dovolj sem že kaznovan, ker sem se ujel v past. Toda, dragi moj, kdo ne greši! Spusti me, pa boš videl: četudi poginem od lakote, mesa se več ne dotaknem!...“

Lovec je verjel volkovi obljubi in ga spustil. Volk je od veselja poskočil v zrak z vsemi štirimi in jo ucvril čez drn in strn. Beži tako ves dan in se zlačni, da se mu kar tema dela pred očmi. — Opeteka se sem in tja in od lakote škrtja z zobmi. Tedaj ugleda svinjo, ki se valja po luži in zadovoljno kruli.

Razveseli se volk in reče:

„Kruli ali ne kruli, če si v vodi, pomeni, da si riba. Za ribe pa se z lovcem nisva pogodila.“

obraz in telo. Ko pa bo hotela pobegniti in bo skočila dol, se bom vzravnal ko sveča in jo prebodl.»

Rak je nekaj razmišljal, potem pa se je osrčil, se pomiril in se podal k svoji palmi, na kateri je še vedno sedela hinavska opica in se gostila.

»Pusti slabe in nezrele datlje!« ji je zaklical! »Imam nekaj boljšega za tebe. Stopi dol, da mi boš pomagala pobirati kostanj

z onega drevesa, ki sem žl ravnokar mimo njega in ki je poln zrelih plodov.»

Pohlepna opica je skočila brž s palme, naskrivoma se rogajoč rakovi zaupljivosti in je šla z njim do kostanja. Kakor bi trenil je bila na drevesu. Ali jedva je sedla na neko vejo, že jo je obsula cela ploha bodičastih grič. In ko je, tuleč, hotela skočiti na tla, se je vzravnal meč kakor sveča: zabolja se je nanj in jadno poginila.

Morski rak in opica

Bil je nekoč morski rak, ki je sklenil prijateljstvo z opico. Nekega dne je našel dateljno zrno in ga vsadil v zemljo. Iz zemlje je zrasla palma in obrodila obilico sladkih plodov. Rak bi si bil rad privoščil malo gostijo z datlji, ali plezanje ni bila njegova stvar. Zato jo je mahnil k svoji prijateljici opici in ji rekel: »Ali bi mi storila uslugo, ki bo tudi tebi v korist?«

»Prav rada,« je odgovorila opica. »Tudi če ne bom imela pri tem nobenega dobička.«

»Palmo imam nekje,« je povzel rak. »Sam sem jo zasadil in vzgojil in je prekrasno zrasla in jedva nosi breme zrelih plodov. Kakor veš, ne morem doseči dateljnov, ker ne znam plezati. Ti pa si urna in okretna in lahko ti je splezati na drevo in pobrati plod. Če mi nabereš nekaj dateljev, jih bom poštno s seboj delil in ti dam polovico tega, kar je drevo obrodilo.«

Opica se je na videz branila, češ, da bo prijatelju tudi brez nagrade rada pomagala. Ali nazadnje je vendar pristala. In tako sta se podala nekega dne skupaj v gozd, kjer je rasla palma.

Opica je splezala brž na drevo, rak pa je potrpežljivo sedel spodaj in čakal. Sled-

njič je zaklical: »Zakaj ne mečeš ničesar dol?«

»Prebiram ti najlepše datelje,« je odvrnila zvrta opica, ki jih je zvečila s polnimi usti. »Takoj ti vržem nekaj prgišč.«

Nato je jela metati slabe nezrele in gnile datlje. Pri tem je tako merila, da je pogodila raka na usta in nos, tako da se od bolečin skoro ni mogel več premakniti. Ni mu privoščila niti enega sladkega ploda in v svoji zlobi se je veselila ob njegovi muki, medtem ko je vse dobre datlje sama pozobala.

Morski rak se je počasi pobral stran, ozlovoljen in poln onemogle jeze. Spetoma je naletel na kostanjevo drevo, polno bodičastih grič. Pod drevesom je ležal dolg meč.

»Kaj ti je?« je sočutno vprašal meč, ko je tarnajoč lezel mimo njega.

Povedal mu je, kaj se mu je zgodilo. Meč ga je tolažil rekoč: »Nikar si tega preveč k srcu ne jemlji, pomagal ti bom osvetliti krivico, ki ti jo je storila lažna prijateljica. Vrne se k nji, in reci ji, naj pride semkaj in naj ti pomaga otresti tudi ta kostanj. Naj spleza na drevo in naj ga potrese, pa bodo nenadoma padali nanjo bodičasti kostanji in ji bodo opraskali

tranji pritisk je bil tako močan, da je pritisnil može ob stene in grozil vreči Mundusa iz ladje. S tem pa je računl. Krčevito se je zagostil med železne opore ob vratih in sekundo dolgo je kazalo, ko da visi med nebom in zemljo. Po tem se je s skrajnim naporom vseh sil potegnili v notranjost, vrata so se pravi hip zaprla in nesreča je bila mimo!

Zadnje, kar so videli skoz zapirajočo se režo, je bil svetel blisk. V tekmi s smrtjo so zmagali z desetimi sekundami prednosti!

Sedaj je vsak vedel, kaj storiti. Poskrbeti je bilo treba za varen pristanek. Zaviralne rakete so zabobnele skoz šobe in zmanjševale še zmeraj preveliko hitrost.

Dihalne maske so lahko sneli šele 3000 metrov visoko, ker prej v zelo razredčenem zraku ni bilo mogoče dihati. Na tej višini pa so notranji zrak lahko obnovili z onim iz okolnega ozračja.

Spet jih je objela sedaj kar domača polama noč. Brzovjavna zveza z oazo je vzorno delovala in po vsega sedmih urah poleta je vesoljska ladja gladko in brez težav pristala na domačem letališču.

Toda polet na Mesec je spodletel!

Pred slabo uro so se bila vrnila stratosferna letala; opustili so morala zasledovanje skrivnostnega Indijca. Sledili so mu do bolivijskega višavja, tam jim je pa zginitil spred oči.

Frank Eigbrecht, ki je zasledovanje vodil, se je penil od jeze. Bil je namestnik Birgerja Mundusa in čutil se je odgovornega za vse, kar se je med njegovo odsotnostjo v oazi pripetilo. Ko je sedaj zvedel še o bombi v vesoljski ladji, je kar podivjal. Šele milim čarom Barbare Keanhart se je končno posrečilo razjarjenega možaka potolažiti.

Kljub naporom poleta je Mundus nemudoma sklical

v stolpu ožje poveljstvo. V delovni sobi v sedmem nadstropju se je zbralo nad petdeset ljudi. Vihar no in razburjeno so razpravljali o nepričakovanem dogodku. Močno so sumili Mabel Morena in prebivalce indijske kolonije. Norman se je sicer vneto zavzel za svojo prijateljico in vsakdo mu je bil pripravljen tudi verjeti, toda to zadevo še nikakor ni razčistilo.

Končno je prispelo poslanstvo domačih Indijcev. Ti so takoj po dogodku do zadnjega kotička preiskali nasebino in v stolpu svetišča našli neznančeve stvari.

Norman in Walter sta takoj ugotovila, da so stvari Leuwenhoutove. Dogodek se je jel kazati v čedalje jasnejši luči, čeprav še ni bilo razumljivo, kako je mogoče, da možak sploh še živi.

Kar se je tikalo novinarke, so logično sklepali, da jo je Leuwenhout, čigar nagnjenje do nje je bilo vsem znano, omamila in ugrabila.

Toda kam jo je odpeljal?

Na, tega si ni bilo težavno zamisliti. Leuwenhout je bil nedvomno eden izmed ljudi Viktorja Barriosa in ga je bilo zato treba poiskati v skrivnem mestu Ipsilonu, kamor se je najbrž zatekel.

Sprožili so vprašanje, ali naj bi po ponesrečenem poletu na Mesec tvegali nov poskus, ali pa bi rajše takoj obračunali z Borriesom.

Norman in Eigbrecht sta se globoko oddahnila, ko je Mundus sklenil, da bodo najprej uredili svoje zemelske račune.

»Barriosa sem sprva hotel pustiti pri miru. Zlahko smo prenašali njegove stalne napade. Sedaj pa mi je zadosi teh neslanih šal. Razen tega gospodična Mabel sodi v oazo in ne v Ipsilon. Na srečo precej dobro vemo, kje skrivno mesto leži. In to znanje bomo sedaj, gospoda, izkoristili!«

CLAUS EIGK:

dan nič

24

Medtem so se spustili že na 1000 kilometrov. Zračni ovaj okoli Zemlje pa se pričanja šele pri 400 kilometrih! Bobma je sikala čedalje razločnejše in glasneje.

Hitrost je zlagoma pojemala. Višina se je manjšala. Sedaj 800, kmalu zatem 600 kilometrov.

Tedaj je Birger Mundus vstal in vzela bombo pod pazduho. Začutil je, da se je segrela. Hudi so bili trenutki s peklensko zadevo tako blizu telesa! Vsako sekundo lahko eksplodira in ga raznese na koščke! Toda nekaj metrov bliže telesa ali dlje ni ničesar pomenilo. Zato tudi hladnokrvnost, ki jo je izražala njegova drža, ni bila igrana, ampak posledica treznega preudarka.

Stopil je k neprodušno zaprtim vratom, ki jih je bilo mogoče odpirati le s poveljniškega prostora. Vsa posadka razen Walterja in Wielanda se je zbrala ob njem. Norman je stal na koncu hodnika ob poveljniški kabini; povedal naj bi pilotu, kdaj odpreti vrata.

Končno je višinomer pokazal 400 kilometrov. Prve redke plasti zemeljskega ozračja! Vsi so strmeli v Mundusa, ki je nepremično gledal na višinomer.

350 kilometrov!

Mundus je prijel peklenski stroj v dlan, se z levico krepko oklenil oporne palice in pokimal Normanu. Ta je posredujeval znak pilotu, ki je hipoma ustavil meteorske propelerje. Vrata so se sunkovito odprla. Mundus je z malomarno kretnjo, ko da bi vrgeel na smetišče šop nesnage, zapodil bombo v praznino.

Ni dosti manjkalo, pa bi se pripetila nesreča. No-

Naj otroke vzgajamo s šibo?

Marsikdaj starši upoštevajo pravila sodobne pedagogike in tako ne vzamejo za vsako malenkost šibe v roko. Še večkrat pa jim živci odpovedo in tedaj »poje šiba«. Redna uporaba šibe pomeni tudi za otroka samo navado ne kazni.

Mnogi starši zdaj drugače gledajo na zastarelo vzgojno sredstvo. Kako naj se otrok uveljavlja pozneje v družbi, če je navajen, da vsa njegova dejavnost izbija le iz strahu in ne iz zavesti? Neka mati mi je potožila takole: »Vselej, kadar mi živci popustijo in otroka namlatim, me je silno strah.« Res je, da je staršem često težko, ko ne vedo, kako bi ga kaznovali. Tudi v šoli starši sprašujejo: »Kaj naj še napravim, da me bo ubogal?« Res je, enotnih receptov v vzgoji ni in tako tudi kazni za vse ne morejo biti enake. Iz tega sledi, da morajo starši otroka najprej dobro opazovati in poznati. Kajti že otroci se močno razlikujejo: eni so silno dovzetni in čustveni, drugi spet trdi realisti. Jasno je, da bo kazen za enak primer pri obeh različna.

Nekako do desetega leta starosti lahko otroka »krotimo«. Do petega starostnega leta otroka kaznujemo, da bomo njegova slaba dejanja ironizirali. Nikar ga ne kaznujemo s odtegnitvijo brane, saj pri tem prikrivamo telesni razvoj. Malo spretni starši znajo otroku vse prekrške pokazati v pravljicah, ki jih sami sestavijo. Med petimi zajčki z belimi repi naj bo eden, ki ni matere poslušal in si je zato zlomil nožico. Otroku bo zgodbi verjel in primerjal zajčka s seboj. Take pravljice močno učinkujejo. Pri uporabi pravljice nega gradiva, predvsem takega, kjer nastopajo čaravnice in druge temne in zle osebe, moramo biti previdni. Če bi poskušali z njimi zastrašiti otroke, lahko izzovemo včasih naravnost bolezenske posledice. Čaravnica je otroku tajna in hudobna in ga spremlja celo v sanjah.

So starši, ki spet nasprotno pojmujejo sodobno vzgojo. S šibo ga ne smemo. Pustimo ga, se bo že spametoval! S šibo ne, toda starši morajo biti zahtevni in dosledni. Ne najprimernejše, toda učinkovite so priporne kazni. »Ker nisi ubogal, se popoldne boš igral s sosedovimi!« Nikdar ne smemo izreči najhujše kazni, temveč jo stopnjujemo: opomin, zapoved in prepoved.

Ko otrok začne hoditi v šolo je z njim nekoliko laže. Prve skrbi in več dela zanj. Pol dneva preživijo v šoli, kjer morajo slediti razrednemu kolektivu. Otroku se nekoliko obdelu zresni.

Večje težave nastopijo spet ob prehodu iz osnovne šole v gimnazijo in so naravnost akutne, ko je dijak v drugem razredu gimnazije. Takrat je star od 11 do 13 let. Matere takrat navadno priznajo: »Sedaj pa nič več ne pomagam!« Delno je nemirnost, ki prehaja tudi včasih v brutalnost, treba razumeti in potrpeti, saj otrok spolno zori.

Naravnost smešno je pokoriti otroka v tej dobi s šibo, z dresuro, namesto da bi se mu poskusili približati. Spet je tudi sedaj treba vedeti, kakšnega otroka imamo pred seboj.

OBISK V SAN JUANU

Pravijo, da je moderni, čedalje hitrejši svetovni promet našo zemljo zmanjšal. To pa nikakor ne drži. Kolikor hitreje letala, velikanske ladje, električni brzovlaki in urni avtomobili divjajo po celinah, morjih, tirih in betonskih cestah, tem bolj neznan in tuj je človeku svet ob robih velikih cest. Kaj šele zaledje, daleč od glavnih prometnih žil! Mnoge pokrajine dandanes spe pravo spanje Trnjulčice, mnogo bolj, kakor bi si leta 1950 kdorkoli mogel zamisliti.

Človekov duh je spremenil mnoge prej puste in zatonke dežele. Ob vodnih vrtnah in umelnih studencah v Sahari so zrastle čudovite mesta in novo življenje je vzklopelo v pokrajinah, ki so še pred tridesetimi leti veljale za simbol nerodovitnosti. Šibirski gozdovi so zgubili svo grozotnost in so postali vzorno obdelana kulturna zemlja. Nekdaj suha in neplodna Perzija je sedaj cveloč vrh. Po drugi strani pa sedaj zivotarijo mnoge dežele, ki so bile včasih središča civilizacije, a se po vojnih grozolah niso mogle več opomoči. Prometne žile teko preko njih, a jih ne oplajajo, marveč samo še vežejo preko njih druge, srečnejše dežele. Zračne proge vodijo čez Amaconkino porečje, toda letališče je tod samo v Manaosu. Železnica veže Peking in Saigon, toda vlak postane samo osemkrat na vseh 5000 kilometrih poti. Od Aljasko do Ognjene zemlje teče najsijajnejša avtomobilska cesta sveta, toda avtomobilisti divjajo po njej z dve sto kilometri na uro, ne zato, da bi kaj videli, marveč da bi kam prispeli, v Frisco ali v Mexico City, v Panamo, Bogoto, Limo ali Santiago. Imajo se za »junake cest«, če prevozijo 10.000 kilometrov dvanaest minut prej, kakor njihov tekmeč. Deželo ob cesti pa so ljudje za časa Aztekov, Mayov in Inkov bolje poznali kakor dandanes!

Spominjam se neke matere, ki je svojega vihravca Ivana za prekršek hudo oštel in mu povedala, da ji je le to plačilo za trud. Nato z njim ni več govorila. Po obračunu mu je prinesla rumene pogače, ki jo je imel Ivan najraje. Ivan jo je jedel vselej s solzami v obeh. Kajti v takih trenutkih je občutil, kako neizmerna je materina ljubezen in kak slabič je on. Saj ste uganili, kaj ne? Ivan je bil silno čustven.

Če že nekaj terjamo od takega otroka, premislimo, kako bomo izrekli željo, da je ne bo občutil kot strogo zapoved. Pri doraščajočih otrokih »pobrenkajmo«, če je le mogoče na njih čustval! In še nekaj! Oče in mati, ki ju tak otrok še prav posebno opazuje, morata z medsebojnimi zgledom ugodno vplivati na otroka.

Tepsti otroka v tej dobi je zločin. Kaj boste dosegli s palico? Nič! Mogoče se večjo upornost, mržnjo, nezaupljivost in predrznost. Saj tudi doraščajoči otrok vidi, da so starši s palico nemočni!

Najlepše je, če otrok reagira že na pogled. V takem primeru so starši vedno pripeljali otroka do mosta. Ko se mu bodo pri mostu še bolj približali in ga za roko peljali čezenj, se otrok ne bo izgubil. Starši ne smejo biti samo avtoritativni, nego tudi prisrčni do otroka.

Ko izrekamo kazni, moramo paziti še na sledeče: kazen mora biti dognana in zato pravična!

ZDRAVJE JE ZAKLAD

Le zakaj grejemo vrat

Deloma iz slabe navade, deloma iz neznanja se zmeraj grejemo vrat. Vzlic temu često vidimo, da mnoge boli »vrat« in to prav tiste, ki ga najbolj varujejo.

Ta pojav je razumljiv, kajti deli telesa, ki jih najbolj grejemo, postanejo kaj lahko občutljivi za kakršnokoli spremembo temperature. Kadar pride do razneženega vratu ali zgornjega dela prsnega koša veter, prepih ali mraz, takoj nastane prehlad, ker ti deli telesa niso dovolj odporni.

Seveda vse to, kar smo rekli, ne pomeni, da vratu sploh ni treba kdaj pa kdaj zaščititi. Kadar je hudi mraz in močno piha veter, kadar delj časa delamo na odprtem polju, hodimo ali se vozimo na odprtih vozilih, je nujno treba oviti okrog vratu šal in se tako obvarovati morebitnega prehlada.

Bolečine v vratu, do katerih pride spričo naglih sprememb temperature, niso toliko nevarne, kolikor druga obolenja, ki so posledica prehlajenega vratu. Ljudje, ki so prehlajeni in ki imajo občutljivo grlo, laže obole tudi za drugimi nalezljivimi boleznimi, kajti kužne klice laže prodre skozi vnete dele grla v ostale dele telesa. Zato so takšni ljudje dovzetni za klice škrlatinske, ošpic, gripe, pa tudi nalezljivega vnetja možgan.

Zdravi mandlji so varuhi našega zdravja, medtem ko so obolele sluznice mandljeve in grla najbolj pogosto vhod za razne klice nalezljivih bolezni. Ljudje s takšnimi mandlji lahko obole tudi za hujšimi boleznimi, na primer na jetrih in srcu, dobe sklepni revmatizem in podobno. Zato otrokom, včasih pa tudi odraslim priporočajo, naj si dajo mandlje odstraniti.

Pretirano gretje vratu je docela napačno

Tisti, ki so od detinstva navajeni, da se zapenjajo »do vratu«, bi se morali čimprej, toda postopoma odvaditi škodljivega gretja in zavreči debele volnene rute, šale, kapuce in podobno. To zlasti velja za otroke in mladino. Navaditi jih je treba, da si bodo vsako jutro in zvečer, poleti in pozimi umili vrat in prsni koš s hladno vodo ter si vsako jutro in zvečer izprali grlo s hladno vodo. Kdor se bo tako navadil, bo odporen tudi zoper najhujši mraz in ne bo vedel, kaj je to — obolenje grla.

Žal! Ali nemara na srečo?

Mnogo je pač takih, ki tega ne obzarujejo. Neznani, zapuščeni kraji so nedvomno v določenem oziru očarljivi, celo mikavni in privlačni.

K tem neznanim pokrajinam sodijo tudi severnogvatemalski pragozdovi. Vsekakor pa tudi pozabljena in zatonka vasica San Juan, ki leži ob robu teh gozdov, umazana in lenobna, daleč od železnic in cest.

Maloštevilni prebivalci, večinoma čistokrvni Indijanci, so se zato tem bolj začudili, ko so nekega vročega majskega dne zagledali v veži štiri jezdece. Možje na konjih so bili belci. Počasi so zajahali med bedne, bolj ali manj razpadle kolibe in hišice.

To so bili Birger Mundus, Mihael Angel, Douglas Norman in Gerhard Waller. Najdaljši del njihove poti do Paname je bil gotovo najlažji. Dlje je trajala pot do Gvatemale, od tod do San Juana pa so potrebovali celih pet dni. Razen njih je iz različnih smeri popotovalo proti San Juanu še kakih dvajset izbranih mož. Ti so trenutno pod vodstvom Franka Eigbrechta čakali v pragozdu pol dne ježe od tod. Močna skupina močnih ljudi.

Upali so, da se bo izplačalo.

Ob vhodu v vas so jezdece sprejeli na pol goli, umazani otročaji, ki so ob redkem in nenavadnem obisku dvignili peklenski vik in krik.

Pristopil je bos Indio, oblečen v srjako in hlače. Na glavi mu je tičal slamnat klobuk. Pozdravil jih je v dobri špansčini.

»K alkaldu hočemo, senior!« je rekel Mihael Angel potem, ko je neznanco odzdravil.

»Pa nimate sreče, senores,« je odvrnil Indijanec. »Pijan je ko klada in se bo do večera komaj utegnili stregniti. Nemara vam lahko pomagam jaz!«

Kljub temu, da se je vedel silno ponižno in vdano,

Uporabljam več skute!

Odrasel človek bi moral zaužiti dnevno vsaj 70 gr beljakovin, pri tem je seveda treba upoštevati, da nimamo hrane, ki bi vsebovala samo beljakovine. Meso, na primer, ima v celotni masi le eno petino čistih beljakovin. Potrebe po živalskih beljakovinah je precej težko kriti; ker so živila, ki jih vsebujejo, draga. Če bi jih krili le z mesom, bi moral biti predračun izdatkov za hrano precej visok. Lahko pa si pomagamo tudi z drugim virom — z mlekom in mlečnimi proizvodi, kar je znatno ceneje. Pol litra mleka ima namreč prav toliko visokovrednih beljakovin kot 10 dekagramov mesa in še enkrat toliko maščob kot meso.

Cenen in vsestransko uporaben mlečni proizvod je skuta, 100 gr skute vsebuje 17 gr beljakovin, 1,2 grama maščob, 4 gr ogljikovih hidratov, 104 mg kalcija in ima 97 kalorij. Za primerjavo si oglejmo še 100 gr govejega mesa, ki ima: 119 kalorij, 20 gr beljakovin, 3,5 gr maščob, 0,6 ogljikovih hidratov in 11 mg kalcija.

Meso ima torej le nekaj več kalorij, beljakovin, maščob (slabše kakovosti), a skoraj desetkrat manjšo količino kalcija. — Zato lahko rečemo, da sta hranilni vrednosti skute in mesa približno enaki in vendar je skuta več kot štirikrat cenejša od mesa.

Zaradi cenenosti in obenem visoke biološke vrednosti je prav škoda, da se skuta v naši prehrani ne uporablja mnogo. Poleg te

ga, da skuto uporabljamo za različne sladke in slane namaze, kuhane štruklje in pečene zavitke ter nadev za palačinke, vse možnosti s tem še zdaleč niso izčrpane. Prinašamo le nekaj nasvetov za izdatne in dobre jedi s skuto.

Testenine s skuto

Skuhajte testenine in jih dobro odcedite. Skuto posolite in vmešajte še poljubno število jajc. V pomaščeno posodo stresite polovico testenine, pokrijte s plastjo skute in nalozite nanjo še preostalo količino testenine. Vse skupaj prelijte s smetano in jajcem in postavite v pečico, da se zapeče. To jed lahko naredite tudi brez jajc, seveda bo zato nekoliko slabša.

Skutini cmoki

Zlico margarine dobro umešamo, dodamo dve celi jajci, 40 dkg dobro odcejene skute, moko, sol in vse skupaj dobro zmešamo. Z žličko oblikujemo manjše cmoke in jih sproti zakuhamo v slan krop. Vro naj počasi 15 minut. — Kuhane položimo v skledo, zabelimo s praženimi drobtinami in serviramo s solato ali potresemo s sladkorjem.

Skutini ocvrtki s sadnim sokom

Prethlačimo 50 dkg skute, dodamo 2 jajci, sol in 20 dkg moke ter na hitro zgetemo testo. Oblikujemo za prst debele svalke, jih povaljamo v drobtinah in na masti ocvremo. Še vroče osladimo in serviramo s sadnim sokom. Če jih ne potresemo s sladkorjem, jih lahko serviramo s solato.

Skutin pečenjak

Pol kilograma starega belega kruha zrežemo na rezine, polijemo s skodelico vročega mleka in pustimo stati pol ure. Posebej dobro umešamo dva rumenjaka in 8 dkg sladkorja, dodamo pretlačeno skuto, limonino lupinico in sneg iz beljakov, med katerega smo vtepli še 7 dkg sladkorja. — Dodamo še namočen kruh in na rezine narezano sadje (jabolka). Testo prelijemo v dobro pomaščeno kozico in ga pečemo pol ure.

NASVETI

● **USEDLINO V VRCU** za vodo lahko očistite. Zmešajte žličko lesnega pepela, kavno žličko drobne mivke, kavno žličko kisa in 3 žlice vode. Zmes vlijete v vrč ali steklenico z usedlino, zamašite odprtino in posodo stresajte, dokler obloga ne izgine. Izplaknite.

● **MADEŽ OD JODA** odstranite iz perila tako, da ga očistite z žlico hiposulfita, razredčeno z 2 žlicama vode. Ko madež izgine, perilo dobro izplaknite.

● **PREBARVAJTE LESENO POLICO** brez stroškov! Nekaj dni shranjajte kavno usedlino, namesto da bi jo zavrgli. Navlažite jo in z njo premažite polico v smeri rasti lesa. Za to uporabljajte mehko krpo. Usedlina naj se na polici nekaj minut suši, potem jo odstranite.

je govoril hitro in ostru. Temne oči pod črnimi lasmi, ki so mu viseli nizko na čelo, so živahno in zvedavo ogledovale tujce. Kazalo je, da je elegantni črnolasi jezdec s posivelimi sencami napravil nanj globok vtis.

Mihaela Angela je nekoliko presenetil odkriti in nepričakovani odgovor in vprašujoče se je obrnil k Mundusu. Ta pa je očitno želel ostati čim bolj v ozadju in brezbrizno je odmahnil z roko.

Angel je nato nadaljeval: »Ameriški raziskovalci smo. Tu v bližini so baje zanimive ruševine starih Indijancev Maya. V glavnem mestu so nas zato napotili k vašemu alkaldu!«

Indio jih je urno, toda pazljivo premeril s pogledom, potem pa enako brezbrizno odgovoril: »Če tako želi vlada, naj bo. Pojdimo sedaj v naš Gran-Hotel!«

Ne da bi počakal odgovora, je pokazal po vaški cesti in odkoračil po njej. Jezdci so mu počasi sledili.

Po kakih dve sto korakih so med slikovito zanemarenimi kolibami domačinov prispeli k bednemu lesenemu poslopju, na katerega pročelju je bilo brati preperel napis: »Gran-Hotel!«

Možje so hudomušno ogledovali kaj malo vabljivo lesenjačo.

»Vajeni ste boljšega, ni res, senores?« je vprašal Indio in iz njegovega glasu je zazvenel očiten porog. »Toda v Gvatemali ste in ne v New Yorku ali — od koder pač prihajate.«

»Iz Berlina smo!« je tedaj posegel v besedo Birger Mundus. Predobro je poznal ljudi in ni se mu zdelo varno voditi Indijanca za nos. Skočil je iz sedla.

»To je pa v Nemčiji!« je zablskal z očmi Indio.

(Dalje prihodnjic)

ROBERT SCHECKLEY:

Hude sanje

Zbudila se je z zavestjo, da kriči in vede-
la je, da traja to gotovo že nekaj dolgih se-
kund. V sobi je bilo mrzlo, vendar je bila
kljub temu po vsem telesu pokrita s potni-
mi kapljami. Trkljale so se ji čez obraz,
po ramenih in preko oprsja nočne srajce.
Hrbet je imela premočen od potu in rjuha
pod njo je bila vsa vlažna.

V hipu je začela drgetati.
»Je vse v redu s tabo?« je vprašal mož.
Nekaj trenutkov sploh ni mogla odgovo-
riti. Ovila je lakti tesno okrog skrčenih ko-
len in si prizadevala, da bi nehala trepetati.
Mož poleg nje je bil kot temna gmota, dolg,
teman valj na motnem bleščanju rjuhe. Ko
ga je pogledala, je pričela znova trepetati.
»Bo kaj pomagalo, če prižgem luč?« je
vprašal.

»Ne!« je rekla ostro. »Ne premikaj se
— prosim!«
Potem se je slišalo samo enakomerno tikta-
kanje ure, a tudi to je bilo polno nekakšne
grozljive.

EDUARD FRANZ:

Jasnovidec

... in zdaj, spoštovane dame in gospod-
je,« je rekel znani jasnovidec, »menim, da
sem dovolj govoril o teoriji. Končno vam
bom pokazal nekaj praktičnih primerov
svoje umetnosti.«

Pogledi vseh prisotnih, ki so se zbrali na
intimni prireditvi v vili bogatega konzula
Bentheima, so bili uprti v moža, ki je togo
stal na improviziranem odru.

»Dovolil si bom povabiti,« je znova za-
čel jasnovidec, »ena prisotnih gospodov
k sebi na oder.« Počasi se je sprehodil ob
vrsti mož, ki so sedeli z malca tegobnimi
občutki na svojih sedežih. Prenekateri je
imel dovolj vzrokov, da se je bal jasnovid-
čevih sposobnosti. Končno se je ustavil pred
možem, ki se je posebno trudil, da bi se
skril za širokim hrbtom prednjega sosedu.

»Bodite tako ljubeznivi in pojdite z me-
noj,« je rekel prijazno, toda z odločnim
glasom.

»Toda... za vaš poizkus prav gotovo
nisem primeren mož,« je prizadejo zajecjal
človek.

»Vseeno pojdite, prosim,« je ponovil ja-
snovidec skoraj grozeče. »Za svojo umet-
nost ne potrebujem nobenega sposobnega
medija. Vašo preteklost vidim prav tako
jasno pred seboj kot vašo prihodnost.«

S klekajočimi koleno je sledil železni roki
jasnovidca.

»Po poklicu ste izvozni podjetnik,« je de-
jal jasnovidec, ko je za nekaj sekund za-
senčil njegove oči. »In sicer skoraj poldru-
go desetletje. Drži?«

»Da,« je mukoma iztisnil iz sebe.
»Stari ste osemindeset let, kajne?«
»Da.«
»Vaš starejši brat je umrl pred dvema
letoma pri avtomobilski nesreči.«
»Drži,« je zažmerikal mož v smrtne
strahu.

»In samski ste kot oba vaša mlajša
brata.«
Mož je samo še skrušeno prikimal.
Jasnovidec je položil za nekaj sekund
roko na visoko, blede čelo, potem je re-
kel: »Zelo ste premožni in zato se namera-
vate poročiti iz ljubezni, kajne?«
»Ta ugane vse,« je zastokal vprašani.

Znani jasnovidec mu je še povedal šte-
vilko čevljev, širino ovrtnika in telesno vi-
šino. Vse se je ujemale do pičice.

»Resničen genij ste, mojster,« je rekel bo-
gataški konzul po predstavi jasnovidcu.
»Čudovito, kaj vse ste vedeli povedati o
mojem ljubem gostu, izvoznem podjetniku
Stepnerju.«

»Oh, to je bila zame malenkost,« je pre-
udarno odvrnil znani jasnovidec in mislil
pri tem na stotak, ki ga je dal Stepnerjevi
čistilki za njeno izčrpano poročilo o gospo-
darju.

»Res veličastno!« je soglašal zdaj tudi
izvozni podjetnik Stepner sam in mislil pri
tem, kako dobro je bilo, da je vedno tri-
krat preplačal čistilnikino delo in ji zabiče-
val, naj nikomur ne izda, da ima vsepovsod
dolgove in da je pred finančnim zlomom.
No, sicer pa se bo tega rešil zdaj, ko bo
poročil hčerko bogatega konzula.

»Se je spet ponovilo?«
»Da,« je odvrnila. »Popolnoma isto. Za
božjo voljo, ne dotikaj se me!« Pomaknil se
je proti njej. Odražal se je od rjuhe teman
in usločen in ona je spet divje vtrepotala.

»Sanje,« je previdno pričel, »so bile...
sem bil jaz...?« Rahločutno je umolknil in
komaj opazno spremeni lego svojega telesa.
Pazil je, da je ne bi prestrašil.

A že se je spet obvladala. Razklenila je
pesti in pritisnila dlani trdno in plosko ob
posteljo.

»Da,« je rekla. »Spet kače. Po vsem tele-
su so se mi plazile. Velike in majhne so bi-
le — na stotine kač. Soba jih je bila vsa pol-
na in še zmeraj so prihajale skozi vrata, sko-
zi okna. Omara je bila tako natrpana s ka-
čami, da so pod vratnicami padale na tla.

»Pomri se,« je rekel. »Si prepričana, če
sploh hočeš govoriti o tem?«
Ni odgovorila.

»Bi rada zdaj luč?« jo je nežno vprašal.
Oklevala je, potem je rekla: »Ne še. Ne
upam si še.«

»Oh,« je rekel z glasom popolnega razu-
mevanja. »Potemtakem je bil tudi tisti drugi
del sanj —«

»Bil.«
»Glej, mogoče pa ne bi smela govoriti o
tem.«

»Le govoriva!« Poskušala se je nasmejati,
pa je samo zakašljala. »Človek bi mislil, da
se bom počasi privadila. Koliko noči zdaj že
traja?«

Sanje so se zmeraj začele z majhno kačo,
ki se ji je počasi priplazila po laktu. Gleda-
la je vanjo z majhnimi rdečimi očmi. Dvi-
gnila se je in zagnala kačo daleč proč od
sebe. Potem je po odejah spolzela druga,
večja, hitrejša kača. Tudi to je zaluzčala stran,
med tem pa je hitro zlezla iz postelje in
obstala na podu. A naenkrat je začutila ka-
čo pod stopalom, takoj nato pa ji je druga,
zvitva v laseh, že visela čez oči in skozi od-
prta vrata jih je prihajalo še več. Vreče je
stegnila roke proti možu in se umaknila na-
zaj v posteljo.

A v sanjah njenega moža ni bilo tam. V
postelji poleg nje — dolg teman valj na mot-
nem lesketu rjuhe — je bila velikanska ka-
ča. Spoznala pa jo je šele tedaj, ko so kačo
že objele njene lakti.

»Prižgi zdaj luč,« je velela. Mišice so se
ji skrčile in stisnile, ko je luč preplavila so-
bo. Stegna so se ji napela v pripravljenosti,
da bi se odgnala s postelje, če...
A bil je njen soprog, vendarle.

»Moj bog,« je dahnila in se končno popol-
noma sproščeno pogreznila nazaj v žimnico.
»Si začudena?« jo je vprašal in se postrani
zarežal.

»Vedno,« mu je rekla, »vedno sem prepri-
čana, da te ne bo, da bo tu kača.« Dotaknila
se je njegove roke, kot bi se hotela prepri-
čati, ali je res on ali ni.

»Vidš, kako nezmislno je vse to,« je de-
jal mehko in tolažeče. »Če bi le hotela po-
zabiti! Če bi le imela malo zaupanja vame,
pa bi te nočne more prešle.«

»Vem,« je rekla in pričela vsrkavati vase
vse podrobnosti svoje. Mala mižica s tele-
fonom, nastlana z načekčkanimi zaznamki in
sporočili, je bila neskončno pomirjujoča. Ma-
hagonijeva pisalna miza, polna prask in vdrtin,
je bila star prijatelj, kot sta bila tudi
mali radio in časopis na podu. In kako do-
mača in vsakdanja je bila njena smaragdno

ANEKDOTE

Nekoč je živel nadvse dober in moder člo-
vek, po imenu Sokrat. Zgodilo pa se je, da
je zbudil nejevoljvo mogočnikov: vrgli so ga
v ječo in mu svetovali, naj se pripravi na
smrt. Sokrat pa je odkimal in dejal: »Zelo
življenje sem se pripravljaj na smrt. Kako le
ga vprašajo. Nikomur nisem storil krivice,
ne javno ne skrivaj, je rekel Sokrat.

»Stravinskemu so ponudili določeno vsoto
za uglasbitev nekega filma. Premalo, je rekel.
Kako premalo? mu odvrne producent. Prav
toliko je dobil tisti, ki je pred vami delal za
nas. — Je bil pač nadarjen človek, meni Stra-
vinski. Jaz pa nisem. Torej se bom moral
bolj potruditi.

Ko je Churchill nekoč govoril v Torontu,
je na lepem odpovedal mikrofon. Glasnejši
je zahtevala publika. Churchill pograbila mi-
krofon in ga treščil po tleh, in hip nato je po
dvorani zagrmel njegov glas. Tako, pravi,
ko smo izčrpali tehniko, se zatecimo k ma-
teri naravi.

zelena obleka, ki jo je snoči brezskrbno vrgla
preko stola!

»Zdravnik ti je povedal isto,« je rekel.
»Ko so bile med nama še tiste težkoče, si v
vsem, kar ti je šlo narobe, v vsem, kar te
je bolelo, videla mene. In še zmeraj me vi-
diš, čeprav so zdaj najine skrbi pri kraju.«

»Ampak ne zavestno,« je rekla, »prisegam
ti, da ne hote.«

»Pa vendar,« je vztrajal. »Se spominjaš,
ko sem se hotel ločiti? Ko sem ti rekel, da
te nisem nikoli ljubil? Se veš, kako si me te-
daj sovražila, čeprav mi nisi hotela dati
svobode?« Premolknil je, da bi zajel sapo.
»Sovražila si Heleno in mene. Zdaj se ti
maščuje. Pod najino poravnavo še vedno tli
sovraštvo.«

»Ne verjamem, da sem te kdaj koli sovra-
žila,« je rekla. »Samo Heleno —, to mršavo
opico!«

»Ne smemo govoriti slabo o tistih, ki so
rešeni vseh nadlog,« je zamrmral.

»Da,« je rekla zamišljeno. »Mislim, da
sem jo jaz prignala do zloma. Ne morem
reči, da mi je žal. Misliš, da me hodi stra-
šiti?«

»Ne smeš se mučiti brez vzroka,« je rekel.
»Helena je bila preobčutljiva, živčna, umet-
niška narava pač. Nevrotičen tip.«

»Vse se bo uredilo, zdaj ko je ni več.«
Nasmehnila se je in gube zaskrbjenosti so
izginile z njenega čela. »Čisto nora sem na-
te,« je zamrmrala in mu segla v svetlo rjave
lase. »Nikoli ne bi pustila, da mi odideš.«

»Res bolje, da ne.« Tudi on se ji je na-
smehnil. »Saj te sploh ne želim zapustiti.«

»Samo pomagaj mi.«

»Kolikor bom le mogel.« Sklonil se je in
jo rahlo poljubil na lice. »Ampak, ljubica,
če ne boš premagala teh sanjskih strahov, ki
ti slikajo mene kot glavno pošast, bom pač
moral stran.«

»Samo ne reci tega,« je šepnila. »Še po-
misli ne morem na kaj takega, in najtežje
je že za nama.«

Pokimal je.

»Vseeno pa imaš prav,« je dejala. »Mi-
slim, da se bom pogovorila še s kakšnim
drugim psihiatrom. Teh sanj noč za nočjo
ne bi več dolgo prenesla.«

»In stvar postaja zmeraj hušja,« jo je opo-
zoril z namršenim čelom. »Od začetka ni
bilo tako pogosto, zdaj pa že vsako noč.
Če ne boš kmalu kaj ukrenila, se zna zgo-
diti da —«

»Bo že šlo,« je rekla. »Ne govori več o
tem!«

»Moram. Pričinja me skrbeti. Če bo ta
fikсна ideja s kačo še trpela, me boš nekoč
ponoči, ko bom spal, še z nožem zabolala.«

»Nikoli ne bom storila tega. A ne govori
več o tem. Želim, da bi pozabila. Mislim,
da se ne bo več ponovilo, pa ti?«

»Upam.«

Segla je z roko čez njega, ugasnila luč,
ga poljubila in zaprla oči. Po nekaj minutah
se je obrnila. Čež pol ure se je spet obrnila,
rekla nekaj brez zveze in obmirovala. V na-

B. TRAVEN:

Stražar

Nekega jutra je sporočil v nekem rudniku predelavec, mešanec, službojočemu in-
ženirju, da se »nekaj dogaja« v enem izmed glavnih rovov.

V stropu nad rovom, tako je pripovedoval predelavec, je velikanska skala, ki
tehta po vsej priliki deset ton. Okoli skale, tako je domneval, že nekaj ur priš
pesek in kremenčasta drobnjad, zanesljivo znamenje, da se je skala razmajala in da
se lahko zruši čez eno uro, mogoče šele čez šest dni, ker tako natanko vendarle ni
mogoče določiti trenutka.

Skozi rov so morali mnogi delavci in ker inženir ni hotel kockati z njihovimi živ-
ljenji, je poklical nekega rudarja Indijanca in mu rekel:

»Ali vidite tisto skalo, Avguštin!«
»Seveda jo vidim, senor, saj nisem slepi!«
»Prav, skala se je razmajala in se bo kmalu zrušila.«
»Ni čudno, če se je razmajala, saj je že videti, kako se kruši.«
»Če se bo skala zrušila in bo po naključju nekdo pod njo, ga bo zmečkalo
kot tortillo.«

»Tako je, senor. Toliko brihten sem tudi jaz.«
»Prav. Postavljam vas sem kot stražarja. Drugega dela ne boste imeli, kot da
boste opozorili na nevarnost slehernega delavca, ki bi hotel skozi rov, in ga poslali
skozi rov št. 14; nikakor mu ne smete dovoliti, da bi uporabljal ta rov. Saj sami vi-
dite, kako je nevaren.«

»Vem, saj še diši po nevarnosti, senor!«
Čez uro je inženir obšel jaske in pri obhodu prišel tudi do nevarnega rova.
Stražar je sedel pod nevarno skalo, dobrodušno kadil cigareto in bil sročen, da
je dobil prijetno službo, ko ni imel nobenega dela.

Po dolžnosti je poročal inženirju, da je slehernemu prepovedal mimo skale, ker
se skala lahko vsak trenutek zruši, da nihče tudi ni šel skozi rov, odkar je na straži,
in da je senor inženir lahko brez skrbi.

»Na vašem mestu ne bi sedel naravnost pod razmajano skalo,« je svetoval in-
ženir, »prostor ni primeren.«

»Zakaj, senor!« je rekel možak. »Kar meni prepustite skrb, kje naj sedim. Prostor
je zelo udoben. Ne pretegnem se, ni mi treba vpliti na obe strani imam enako da-
leč, tako da lahko brez velikega napora slehernemu onemogočim, če bi poskušal tod
mimo. Kajti zelo, zelo nevarno je, senor, če bi bil kdo pod skalo, ko se bo utrgala.«
Medtem si je spokojno zvil novo cigareto in si jo z največjim zadovoljstvom
prižgal.

Čez štiri ure je moža zmlelo. Vse, kar so mogli prinesli ženi od njegovih smrtnih
ostankov, je bila opanka z leve noge, ki je štrlela izpod kamenitega velikana.

Domislice

Podoba iz narave — snežinke: nifi
dve si nista podobni, če pa se zdru-
žijo, so mogočna sila, celo promet
lahko ustavijo.

*
Kako se ženski glavo zavrti: reci ji,
da ima lep profil.

*
Idealna žena ve, kdaj bi njen mož
rad, da ga k čemu prisili.

*
V družbi mož lahko takoj prebere
na obrazu svoje žene, kako se ob-
naša.

*
Žena zna molče trpeti. Potem pa
na dolgo tarnati.

*
Morda so moški res pamefnejši od
žena. Vendar pa bi se težko našla
ženska, ki bi poročila neumnega mo-
škega zaradi njegove postave.

*
Najbolj učinkovita nega za lepoto
je delaven duh, ki odkriva vedno
novo.

*
Ene hočejo moškemu odpraviti sła-
bosti, ene pa hočejo biti njegova
slabost.

*
Najznamenitejši ljubimci iz zgodo-
vine bi prišli danes pred mladinsko
sodišče. Heleni je bilo dvanajst let,
ko jo je Paris odpeljal v Trojo.

*
Pesem je melodija besed, ki jo ne-
kateri znajo samo prebrati, nekateri
pa tudi zapeti.

slednjih dvajsetih minutah je še enkrat trz-
nila z ramo, sicer se pa ni več ganila.

Njen mož je bil v temi, kakor temna gmo-
ta poleg nje.

Ležal je oprt na komolec, premišljeval je
in poslušal njeno dihanje in tiktakanje ure.
Potem se je v vsej svoji dolžini iztegnil po
postelji.

Počasi je razvezal trak svoje pižame in
vlekel zanj tako dolgo, da ga je bilo proste-
ga kakih trideset centimetrov. Potem je od-
grnil odejo. Prisluskujoč njenemu dihanju,
se je s trakom v roki čisto tiho prevalil proti
nji. Položil ji je trak na laket. Pričel ji je
vleči trak po laktu; počasi, po več sekund
za vsak centimeter.

Kmalu je zajecjala.

SPORTNI VESTNIK

NOGOMET

Avstrijski nogomet je našel svojega mojstra

Jugoslavija - Avstrija 2:1 (1:1)

Za nedeljsko nogometno tekmo v Zagrebu ni zaman vladalo izredno zanimanje: srečali sta se Jugoslavija, olimpijski prvak, in Avstrija, katere državna reprezentanca letos še ni utrpela izgube in sodi v vrh evropskega nogometa. Zato je bil stadion v Maksimiru razprodan do zadnjega prostora in 30.000 gledalcev iz vseh delov Jugoslavije se je pridružil še kakih 13.000 obiskovalcev tekme iz Avstrije. V Zagreb so šli z zavestjo, da se bodo vračali kot „zmagovalci“, toda avstrijski nogomet, v zadnjem času vajen samo zmag, je v zagrebškem stadionu našel svojega mojstra. Tako so avstrijski listi v poročilu o tekmi morali zapisati, da je v nedeljo zvečer prišlo do „bega Avstrijev“ iz Zagreba, potem ko so sramežljivo poskrili nešefete zastave in transparente, s katerimi so prej zelo glasno navijali za svoje moštvo.

Tekma se je začela v znamenju očitne jugoslovanske premoči in že v drugi minuti se je glasil rezultat 1:0 za Jugoslavijo. Potem je igra skoraj pol ure potekala precej izenačeno in se je tudi prvi polčas končal z neodločenim 1:1. Po odmoru sta se ekipi predstavili z malenkostnimi zamenjavami, kar je imelo za avstrijsko moštvo usodne posledice, medtem ko je jugoslovanska ekipa proti koncu igre dosegla še očitno stopnjevanje. Tako je četrte ure pred koncem jugoslovanski napad uspešno dosegel drugi gol, ki so ga potem branili z vsemi silami in avstrijskemu napadu nikakor ni uspelo, da bi prebil jugoslovansko obrambo.

Jugoslovani so spet pokazali svojo odlično tehniko, le pred golom je bilo opaziti znano neodločnost, čemur pa se imajo Avstrijci zahvaliti, da rezultat ni bil še bolj porazen. Lahko rečemo, da je bila obramba na obeh straneh najboljši del moštva in sta se zlasti odlikovala oba vratarja. Posebno je prišla ta razlika do izraza pri avstrijskem moštvo,

ce za državno reprezentanco. Po lepi igri, v kateri so jugoslovanski mladinci ves čas dominirali, sta se ekini razšli s prepričljivo zmago 5:0 (3:0) za Jugoslavijo.

Tako se je letošnje nogometno srečanje med Avstrijo in Jugoslavijo zaključilo s sijajno zmago jugoslovanskih nogometašev, ki so v vseh treh tekmah skupaj premagali avstrijske nogometaše s skupnim rezultatom 11:5.

Koroška - Slovenija 3:3 (2:2)

Prav tako v soboto je bila v Celovcu povratna tekma med izbranimi ekipama Koroške in Slovenije. Zelo skromno zaseden celovški stadion je predstavljali za to srečanje dokaj nenavadno ozadje, pač pa sta tekmi prisostvovala deželni glavar Wedenig in jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Trampuš.

Koroška ekipa se je odlikovala zlasti z borbena igro. Nastopila je v najmočnejši postavi, najboljši igralec pa je bil nedvomno Dunajčan Fabischowitz, ki trenutno nastopa za Radenthein; dosegel je vse tri gole in s tem rešil domače moštvo pred porazom. Slovensko moštvo je pokazalo tehnično zelo izdelano igro, pač pa se ni posebej izkazalo z zaključnimi strelji na gol. Kljub temu je bila ekipa Slovenije že blizu zmage, če po prvem polčasu ne bi prišlo do nepotrebne zamenjave odličnega napada, ki je v drugem polčasu deloval precej bolj okorno in nespretno.

HOKEJ NA LEDU

KAC - WEV 4:0 (1:0, 0:0, 3:0)

Tekma med celovškim KAC in dunajskim WEV je bila prvo srečanje v okviru prvenstva ekip z umetnim drsališčem. Pred 5200 navdušenimi gledalci je KAC v težki borbi ukinil žilave Dunajčane in s tem odločno najavil svoje pretenzije na prvo mesto v tem tekmovalstvu. V obeh moštvih skupaj je nastopilo kar sedem Kanadčanov, izmed katerih pa se je najbolj odlikoval novi celovški branilec Lafrance.

KAC - KEC 11:7 (2:3, 6:2, 3:2)

V dvojnem tekmovalstvu, ko je šlo za prvenstvo ekip z umetnimi drsališči in hkrati za Alpski pokal, je celovški KAC v torku nastopil proti moštvo KEC iz Kitzbühela in po začetno zelo slabi igri končno zmagal z rezultatom 11:7. Medtem ko je imel vratar Hübner tokrat zelo slab dan, se je Kanadčan Turple izkazal kot najboljši igralec tega večera.

Močna sadna drevesca in ribeze nudi drevesnica Marko Polzer, pošta Št. Vid v Podjuni - St. Veit im Jauntal.

pri katerem je napad očitno odpovedal, v kolikor ni bila na tem kriva dosedanja avstrijska taktika, ki na račun obrambe zapostavlja napad. Vsekakor je imelo to za posledico, da je morala avstrijska reprezentanca vzeti na znanje svoj prvi letošnji poraz, in to proti nasprotniku, ki ga je vedno podcenjevala, čeprav jugoslovanski nogomet v ostalem svetu zasluženju uživa velik ugled.

Ob robu nedeljske tekme bi lahko napisali mnogo zabavnih podrobnosti, toda zadostuje naj ena sama: Avstrijski gledalci, ki so prišli v stadion s precejšnjo samozavestjo, so svoje moštvo pozdravljali s svojim tradicionalnim klicem »Zicke-zacke, zicke-zacke, hoi, hoi, hoi!« Ko pa je jugoslovanska ekipa dosegla svoj drugi gol in s tem tudi zmago, jim je jugoslovanska publika vrnila z domiselnim »Cike-cake, cike-cake, joj, joj, joj!«

Ostale tekme med Avstrijo in Jugoslavijo

V soboto sta se v Linzu pomerili B-moštvi obeh držav in se po izenačeni igri razšli z neodločenim rezultatom 4:4 (2:2). V Zagrebu pa je bilo pred glavno tekmo še srečanje mladinskih moštev obeh držav, kjer je jugoslovanski nogometni naraščaj prepričljivo demonstriral svoje znanje in dokazal, da bo v kratkem lahko dal mlade talentirane igral-

Koristno darilo za otroke:

Mladi vedež

Prvi slovenski leksikon, namenjen otrokom in mladini

Pri pisanju Mladega vedeža je sodelovalo več priznanih strokovnjakov; vsak izmed njih je obdelal gesla, ki sodijo v njegovo stroko. Besedila so napisali Miroslav Adlešič, Milko Kos, Metod Mikuž, France Planina, Anton Polenec, Josip Ribičič, Silvester Škerlj in Venceslav Winkler, ilustracije pa so prispevali Milan Bizovičar, Jože Čiuha, Ančka Gošnik-Godec, Stane Kumar, Božidar Jakac, Slavko Pengov, Savo Sovre, Ivo Subić, Melita Vovk-Štih in Tone Žnidaršič.

Knjiga obsega 164 strani velikega leksikonskega formata in je opremljena z nešteti ilustracijami ter zamljevidi. V polplatno vezana stane

samo 75 šillingov
v knjigarni

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM
Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutrzanja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinja — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.
Sobota, 25. 11.: 8.00 Otroški zbori — 8.05 Naš hišni vrli — 14.15 Pozdrav nate — 15.50 Za filateliste — 16.00 Iz vseh dolin zvani — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Dunajske melodije — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 150 let Druva prijateljev glasbe na Dunaju — 22.15 Plesna glasba.
Nedelja, 26. 11.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Popevke — 11.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 12.00 Glasbena nedeljska promenade — 12.45 Gledališko gledalo — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Šport — 20.15 O pomenu in vsebini grške mitologije — 21.15 Pozdrav z Dunaja.
Ponedeljek, 27. 11.: 8.00 Koroška domovinska kronika — 8.30 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Knjižni koček — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.30 Parada paradij — 21.00 Koroški visokoškolski tedni — 21.15 Komična Afrika.
Torek, 28. 11.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Oddaja mladinskega referata — 15.30 Komorna glasba — 18.00 Mesec dni deželne politike — 18.35 Nove umestnostne knjige — 19.00 Srečna Avstrija — 19.15 Kolo se vrtilo — 20.15 Bavarska-Avstrijska Svica.
Sreda, 29. 11.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.00 Glasba za mladino — 18.15 Pomoči je vsakda potreben — 20.15 Orkestrski koncert.
Četrtek, 30. 11.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 13.05 Glasba Josefa Lannerja — 13.30 Mala melodija — 14.45 Ura pesmi — 15.45 Koroški

RADIO PROGRAM

avtorji: Hannes Schneider — 17.10 Melodije med svallim in temnim — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Ljudski običaji — 21.00 Zveneti alpska dežela.
Petek, 1. 12.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 8.30 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Kulturno gledalo — 18.00 Na zapečku — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Halo! Teenageriji! — 21.00 Slavnir dirigenti: Wilhelm Furlwängler.

II. PROGRAM

Sobota, 25. 11.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.45 Ti in zival — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Agrarna politika — 13.35 Slavnir umetniki — 14.40 Tehnični razgled — 16.30 Parada popevk — 17.40 Ljudstvo in domovina — 19.10 Oddaja zveznega kancelerja — 19.35 Svetovno znani šansonji — 20.00 Vseh devet! — 20.45 Dober večer žell'a Cissy Kraner in Hugo Wiener — 21.15 Pariški ABC.
Nedelja, 26. 11.: 7.05 Gdaba na pihala — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Operni koncert — 10.10 Dopoldanski koncert — 13.10 Za avtomobiliste — 18.25 Nazaj v šolska klopi — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 19.30 Glasbani večerni sprehod — 20.00 Bavarska-Avstrijska Svica.
Ponedeljek, 27. 11.: 6.05 Premislite, prosimo, sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otroška ura — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 Ludwig van Beethoven: Misa solemis — 21.25 Tedenski šporini komentar — 22.15 Tisoč taktov plesne glasbe.
Torek, 28. 11.: 6.05 Preden odidete — 8.20 Da, to je moja melodija — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Priložnostne kompozicije velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Zdrženi narodih — 13.30 Bavarska-Avstrijska Svica — 15.00 Šolska oddaja — 16.30 Zivljenja se prične pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 20.30 Akrobatijski senzacija.
Sreda, 29. 11.: 6.05 Premislite, prosimo, sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Sodobna holandska lirika — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Hišni zdravnik — 19.30 Štirje proti štirim — 20.00 Operna glasba.
Četrtek, 30. 11.: 6.05 Preden odidete — 8.10 Veselo igranje — 9.05 Šolska oddaja — 13.30 Orkestrski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.40 Zenska oddaja — 18.00 Glasba za zabavo — 20.30 Pod zvezdami domovine.
Petek, 1. 12.: 6.05 Mladi glas — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Otroška ura — 16.30 Moderna zabavna glasba — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Radijska igra — 22.15 Plesna glasba.

Slovenske oddaje

Nedelja, 26. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.
Ponedeljek, 27. 11.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Damaži zbori pred mikrofonom: Slovenska pesem naroda in skladateljev Koroške. (Reprodukcija koncerta Zveze pevskih društev z dne 22. 10. 61 — 2. del) — 18.00 Psihologija za vsak dan. (2.)
Torek, 28. 11.: 14.15 Poročila, objave. — O potrebi fizike in o njenem pomenu.
Sreda, 29. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo.
Četrtek, 30. 11.: 14.15 Poročila, objave. — 20 minut za prijatelje popevk in jazza.
Petek, 1. 12.: 14.15 Poročila, objave. — Zgodbe izpod Obirja. (3.) — Hišna imena v okolici nekdanje Humperske graščine.
Sobota, 2. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi... 18.25 do 18.45 Kdo trka tam.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 all 900 Kc/sek.

Nedelja, 26. 11.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Za najmlajše — 13.00 Tedenski odmevi v naši deželi — 13.45 Sestanek s Sivom Tomajem — 15.20 Razmatrivanja o jazzu — 17.00 Obzorni filmskega sveta — 21.00 „Domači večeri“.
Ponedeljek, 27. 11.: 18.00 Italijanska po radiu —

18.30 Mladi solisti — 19.00 Znanost in tehnika — 20.00 Športna tribuna — 20.30 „Elak ra“, opera.
Torek, 28. 11.: 18.00 Radijska univerza — 18.30 Orkester Tržaške filharmonije — 19.00 Za najmlajše — 21.00 Njegaš „Gorski venec“ — 21.30 Sopranistka Milova Parol — 22.00 Oble nica fedna.
Sreda, 29. 11.: 18.00 Slovenščina za Slovence — 18.30 Lik i opernih del — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Razsvetl eno okno“, igra.
Četrtek, 30. 11.: 18.00 Radijska univerza — 19.00 Širimo obzorja — 20.30 Znani dirigenti.
Petek, 1. 12.: 18.00 Italijanska po radiu — 19.00 Sola in vzgoja — 20.30 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe — 22.00 Novela 19. stoletja — 22.20 Chopinova romančna sonata.

TELEVIZIJA

Nedelja, 26. 11.: 17.00 Za otroke — 17.15 Za mladino: Kaj lahko postanem — 17.45 Svet mladine — 18.15 „Fury“, pustolovščine konja — 18.45 Sedem dni dogajanj — 19.30 Družina Leitner — 20.30 „Rožstni dan naše poroke“, veseliga.
Ponedeljek, 27. 11.: 19.35 S kamera v Afriki — 20.20 Kratki film — 20.30 Aktualni šport — 20.50 Enaindvajset.
Torek, 28. 11.: 10.35 „Prodana bodočnost“ — 20.20 Kratki film — 20.30 „Zvijazha in ljubezen“, komična opera Josepha Haydna.
Sreda, 29. 11.: 17.00 Za otroke — 17.30 „Corky in circus“ — 19.35 Pomočniki človeštva — 20.10 Kratki film — 20.20 „Številka 66“ — 21.10 Mesečna bilanca.
Četrtek, 30. 11.: 19.35 Šport — 20.10 Kratki film — 20.20 „Pišč“ — 21.20 „Zgodovina Amerike“, dokumentarno poročilo.
Petek, 1. 12.: 19.35 „Kmetija v Evropi“ — 20.20 Kratki film — 20.30 Oddaja z znanim filmskim arštom Arnom Dahlom — 21.40 Boksanje med Nemčijo in Italijo.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.
— 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza
Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 17.00 Lokalni dnevniki — 19.30 Radijski dnevnik
Sobota, 25. 11.: 8.25 Popevke in južni ričmi — 8.55 Radijska šola — 9.25 Pri starih mojstvih — 10.15 Dvospevi in ansambelski prizori — 11.15 Angloščina za mladine — 11.30 Glasbene novice — 12.05 Grupa Dalmatincev — 13.30 Pozdravi za Dan republike — 14.35 Voščila — 15.20 Moški zbor „France Prešeren“ iz Kranja — 15.40 Praznična čestitka — 18.10 Londonski simfonični orkester — 18.45 Okno v svet — 19.05 Pozdravi za Dan republike — 20.20 Zabavna radijska igra — 21.00 Za prijatel konca tedna.
Nedelja, 26. 11.: 6.00 Z vedrimi zvoki v nedeljsko jutro — 7.35 Gdaba na pihala — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.55 Kitara in mandolina — 9.05 Zabavna glasba za novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši — 11.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Slovenska narodna — 14.15 Vstane — 15.30 Lepe melodije — 16.00 Humorska tedna — 16.20 Tako so pisali skladatelji pred Mozartom — 17.05 Zabavni orkester radia Celovec — 17.15 Radijska igra — 18.30 Športno popoldne — 19.05 Naši mladi izvajalci — 20.00 Izberite melodijo tedna — 21.00 Opera glasba.
Ponedeljek, 27. 11.: 8.05 Popevke in zabavna melodije — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Opera glasbe — 11.00 Glasba iz Jugoslavije — 11.35 Orkester Beograjske filharmonije — 12.05 Po domače — 13.30 Čestitke za Dan republike — 14.00 Melodije z evropskega severa in juga — 14.35 Voščila — 15.20 Pojo zabavni zbori — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Časni operni skladatelj — 18.10 Zvoki iz Beethovenove rajnske hiše — 18.45 Radijska univerza — 19.05 Pozdravi delovnih kolektivov — 20.45 Kulturna tribuna — 21.00 Orkester Slovenske filharmonije.
Torek, 28. 11.: 8.05 Moški zbor iz Št. Vida v Podjuni — 8.55 Radijska šola — 9.25 Odlomki iz jugoslovanskih oper — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.00 Orkester Beograjske filharmonije — 11.15 Utrjuje svoje angličščino — 12.05 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Parizanske pesmi jugoslovanskih narodov — 14.05 Radijska šola — 16.00 Naši komunisti o domovini — 17.05 Delovni kolektivni čestitke — 18.10 Za mlade ljubitelje glasbe — 18.30 Seja delavskega sveta (reportaža) — 19.05 Od valčka do cha-cha — 20.00 Radovan Gobec: Njegova ime je legenda, kantata — 20.35 Ciril Kosmač-Milje Mejak: Balada o trobenti in oblaku, radijska igra.
Sreda, 29. 11.: 6.00 Prazniku v pozdrav — 7.15 Pozdravi iz čestitke — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Pozdravi iz Zagreba — 9.05 Zabavna melodija jugoslovanskih skladateljev — 9.30 Praznični koncert — 11.00 Reportaža o uslavi — 11.30 Parizanski samspevi — 12.05 Avenikovi bratje — 13.30 Parizanske pesmi — 15.20 Paul Robeson spee poje — 17.05 Orkester Beograjske filharmonije — 18.00 Jugoslovanska pokrajina v jugoslovanski literaturi — 18.40 Komorni zbor RTV Ljubljana — 19.05 Naše priljubljene popevke — 20.00 V svetu opernih melodij.
Četrtek, 30. 11.: 6.00 Tito — Nova Jugoslavija — 7.15 Rado Simoni: Kolednica mladinskih brigad — 8.15 Zadoljni Kranjci — 8.30 5 popevkami po Jugoslaviji — 9.05 Svoboda zemlja, kantata — 10.00 Se pomnite, tovariši — 11.30 Športna reportaža — 12.05 Maria Callas — 13.30 Pozdravi in čestitke — 15.20 Nave slovenske popevke — 16.00 Moj kraj danes (reportaža) — 17.30 Slovenski oktet — 18.00 Radijska igra — 20.00 „Naš kraji za naš spored“ — 20.55 Popevke in plesne melodije v izvedbi jugoslovanskih izvajalcev — 21.30 Orkester Slovenske filharmonije — 22.15 Radio Beograd našim poslušalcem.
Petek, 1. 12.: 8.05 Glasba ob delu — 8.40 Srbske in makedonske pesmi — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Za mlade ljubitelje glasbe — 9.45 Operni zvoki — 10.15 Pevski in violinski zvoki z Balkana — 11.00 Pevko Oratorije Kauffeld in pevec Ivo Robič — 12.05 Beški lantje — 13.30 Pisani zvoki z Dravskega polja — 14.05 Radijska šola — 14.35 Zagrebški operni pevci — 15.45 Orgle, orglice in vibrafon — 16.00 Parada pihal — 16.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Operni dueti — 20.00 Mandoline in godala — 20.15 Tedenski zunanjo-politični pregled — 20.45 Štiri sto let klavirske glasbe — 21.15 O morju in pomorščakih.